

SZOCIÁLIS ÉS MUNKAÜGYI
MINISZTER

1279-1/2007.

***ELŐTERJESZTÉS
A KORMÁNY RÉSZÉRE***

***Tájékoztató jelentés
a nemzetgazdaság
2006. évi munkavédelmi helyzetéről***

2007. június

TARTALOMJEGYZÉK

I. A MUNKABIZTONSÁG HELYZETE	5
1. A munkafeltételek alakulása az OMMF tapasztalatai alapján	5
1.1. A munkabiztonság helyzetének ágazati sajátosságai	5
1.2. Egyéni védőeszköz ellátás helyzete	10
2. A munkabalesetek alakulása	11
2.1. A munkabalesetek száma, a munkabaleseti jegyzőkönyvek feldolgozásának tapasztalatai	11
2.1.2. Munkabalesetek alakulása területi bontásban	13
2.1.3. Halálos munkabalesetek megoszlása	14
2.2. A munkáltatók munkabalesetek kivizsgálásával kapcsolatos tapasztalatai	15
3. A minisztériumok munkavédelmi irányító tevékenysége	16
3.1. A munkavédelem ágazati irányítása	16
3.2. Közreműködés a munkavédelem országos programja végrehajtásában	18
4. Munkabiztonsági kutatás, fejlesztés, oktatás	20
4.1. Kutatás	20
4.2. Oktatás	21
5. Az OMMF 2006. évi tevékenysége	22
5.1. Jogi szabályozási tevékenység	22
5.2. Az OMMF hatósági ellenőrző tevékenysége	24
5.2.1. Célvizsgálatok, akcióellenőrzések	25
5.2.2. Az ellenőrzések fő tapasztalatai	26
5.2.3. Bírságok	29
5.2.4. Együttműködés a munkáltatókkal, a civil szervezetekkel és más hazai szervezetekkel	29
5.2.5. Pályázatok a munkavédelmi jellegű bírságok felhasználására	30
5.3. A Munkavédelmi Információs Szolgálat működése	31
5.4. Nemzetközi kapcsolatok	32
5.5. Az Európai Munkavédelmi Ügynökség nemzeti fókuszpontjának működése	32
6. A bányászati szakágazat munkavédelmi helyzete és a bányafelügyelet munkavédelmi tevékenysége 2006. évben	33
6.1. A munkafeltételek és a munkavédelmi körülmények alakulása	33
6.2. A bányászati munkabalesetek számának alakulása	34
6.3. A bányafelügyelet 2006. évi munkavédelmi tevékenysége	34
II. A MUNKAEGÉSZSÉGÜGY HELYZETE	36
1. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat 2006. évi hatósági tevékenysége ...	36
1.1. Az ÁNTSZ hatósági tevékenységére vonatkozó mutatók alakulása	36
1.2. Az ÁNTSZ hatósági munkájának tapasztalatai	38
2. A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek összefoglaló adatai	43
2.1. A bejelentett esetek leírása	43
2.2. Halálos kimenetelű foglalkozási megbetegedések	46
2.3. Tömeges foglalkozási megbetegedések és fokozott expozíciós esetek	47
2.3.1. Tömeges foglalkozási megbetegedések	47
2.3.2. Tömeges fokozott expozíciós esetek	47
3. A foglalkozási megbetegedések (mérgezések) részletes adatai	47
III. A MUNKAVÉDELMI ÉRDEKEGYEZTETÉS	50
1. számú függelék: A munkabalesetek alakulása ágazati bontásban 2006. évben	52
2. számú függelék: Munkabalesetek alakulása területi bontásban	54
3. számú függelék: Halálos munkabalesetek 2006. évben	55

A Tájékoztató jelentésben leggyakrabban előforduló FOGALMAK ÉS RÖVIDÍTÉSEK:

OMMF	Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség
MBFH	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal
ÁNTSZ	Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
Mvt.	a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény

- *munkabaleset:*

az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül (Mvt. 87. § 3. pont)

- *bányászati munkabaleset:*

az a munkabaleset, amely a bányászati tevékenység során bármely munkáltatónál következett be (Mvt. 87. § 3. pont)

- *súlyos az a munkabaleset, amely:*

- a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított egy éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét veszítette), magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;
- valamely érzékszerv (vagy érzékelőképesség) és a reprodukciós képesség elvesztését, illetve jelentős mértékű károsodását okozta;
- orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;
- súlyos csonkulást, hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjja nagyobb részének elvesztését (továbbá ennél súlyosabb esetek);
- beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott. (Mvt. 87. § 3 pont)

- *egyéni védőeszköz:*

minden olyan eszköz, amelyet a munkavállaló azért visel vagy tart magánál, hogy az a munkavégzésből, a munkafolyamatból, illetve a technológiából eredő kockázatokat az egészséget nem veszélyeztető mértékűre csökkentse, továbbá az eszköz bármely kiegészítése vagy egyéb segédesszköz, amelynek a feladata az előzőekben meghatározottak szerinti cél elérése [65/1999.(XII. 22.) EüM rendelet 2. § (1) a) pont]

- *foglalkozási megbetegedés:*

a munkavégzés, a foglalkozás gyakorlása közben bekövetkezett olyan heveny és idült, valamint a foglalkozás gyakorlását követően megjelenő vagy kialakuló idült egészségkárosodás, amely a munkavégzéssel, a foglalkozással kapcsolatos, a munkavégzés, a munkafolyamat során előforduló fizikai-, kémiai-, biológiai-, pszichoszociális- és ergonómiai kóroki tényezőkre vezethető vissza, illetve amely a munkavállalónak az optimálisnál nagyobb vagy kisebb igénybevételének a következménye [27/1996.(VIII. 28.) NM rendelet 2. § a) pont]

- *fokozott expozíció:*

a munkavállaló szervezetében a munkavégzés során a foglalkozás gyakorlása közben vagy azzal összefüggésben meghatározott biológiai határértékeket meghaladó koncentrációja vagy mértéke, illetve zaj esetében 4000 Hz-en a 30 dB halláscsökkentés bármely fülön [27/1996.(VIII. 28.) NM rendelet 2. § b) pont]

BEVEZETÉS

A nemzetgazdaság 2006. évi munkavédelmi helyzetéről készített „Tájékoztató jelentés”-ben a munkavédelem állami irányításáért felelős szociális és munkaügyi miniszter, a feladat- és hatásköréről szóló kormányrendelet alapján – az egészségügyi miniszterrel együttesen – beszámol¹ a Kormánynak az előző évi munkavédelmi helyzet alakulásáról.

A munkavédelmi helyzet évenkénti áttekintése² során készített tájékoztatás a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) figyelembevételével elsősorban a munkavédelem állami feladatainak végrehajtásáért felelős szervek tapasztalati beszámolóin alapul.

A munkavédelem törvényi fogalmát követve a tájékoztató együttesen kezeli a szervezett munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelmények megvalósításának körülményeit, minőségi és mennyiségi jellemzőit.

A munkavédelmi felügyeletet ellátó hatóságok közül az első fejezet tartalmazza az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség és a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal munkabiztonsági vonatkozású beszámolóit, míg a második fejezetben az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat ismerteti a munkaegészségügy elmúlt évi helyzetét.

A jogszabályokban előírt érdekegyeztetés keretei között a munkavállalói érdekképviselői szervek írásban is véleményt nyilvánítottak, illetve a jelentés tervezetét megtárgyalta és jóváhagyta egyrészt a Munkavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság május 29-én, másrészt az Országos Érdekegyeztető Tanács Munkavédelmi Bizottsága május 22-én megtartott teljes ülése.

¹ A szociális és munkaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 170/2006. (VIII. 28.) Korm. rendelet 5. §-a (3) bekezdésének b) pontja.

² Az Mvt. 14. §-a (1) bekezdésének e) pontja.

I. A MUNKABIZTONSÁG HELYZETE

1. A munkafeltételek alakulása az OMMF tapasztalatai alapján

A tavalyi gazdasági folyamatokra egyidejűleg voltak jellemzőek a kedvező, a romló és az aggasztó folyamatok. Kedvező folyamat a pénzügyi egyensúly kezdődő általános javulása; a pénzpiac stabilizálódása; a foglalkoztatásban, az állami szféra méretében és intézményrendszerében, a kifejlesztés terén megindult (sok esetben még szerény) szerkezeti és hatékonysági változások. Aggasztó volt azonban a beruházások látható visszaesése. Mindezeknek a gazdasági folyamatoknak tükrében ítéltethetőek meg a szociális védelmi szint növelése érdekében tett lépések és azok hatályosulása az egyes nemzetgazdasági ágazatokban. Valamennyi ágazat jellemzője, hogy egyformán megtalálható a korszerű berendezés és technológia mellett a több évtizede használt védelem nélküli berendezés és elavult technológia. A vállalkozások méreteiben nem érzékelhető nagyobb változást, a nagyvállalatok és a kevés alkalmazottal dolgozó kis vállalkozások továbbra is egymás mellett, egymást kiegészítve vannak jelen a piaci versenyben, különösen jellemző ez az építőipari ágazatban.

Az iparban, a tavalyi évben 10% körüli exportorientált növekedést mutattak ki a gazdasági elemzők. A meleg időjárásnak köszönhetően az energiatermelés 3,5%-kal, az építési-szerelési tevékenység indexe (összehasonlító áron %) 1,6%-kal csökkent.

1.1. A munkabiztonság helyzetének ágazati sajátosságai

A korábbi évekhez hasonlóan a legtöbb munkabiztonsági veszélyhelyzet az **építőipari, építőanyag-ipari** ágazatot jellemzi. Az ellenőrzések során szerzett tapasztalatok alapján a munkahelyi környezet javulásáról és kockázatok csökkenéséről csak kismértékben lehet beszámolni. A tapasztalt hiányosságok „típushibaként” definiálhatók: be- és leesés veszélye, beomlás veszélye, védőeszközök használatának vagy biztosításának elmulasztása, stb.

Nem változott a helyzet a vállalkozások összetételében és nagyságában sem. A sokrétű vállalkozói szint azt eredményezi, hogy a munkát ténylegesen elvégző alvállalkozó szinten semmit sem fordít munkavédelemre, illetve a különböző munkáltatók munkavégzésének összehangolása, koordinálása sem megoldott. Néhány nagyberuházás esetén a generálkivitelezők szakmai felkészültsége, a területeken folyó munkavédelmi koordináció pozitívan értékelhető, azonban általánosan ez nem a jellemző.

A tervező cégek biztonsági és egészségvédelmi koordinátorokat továbbra sem foglalkoztatnak, ugyanakkor az ellenőrzött munkáltatók jelentős része már rendelkezett a kivitelezési munkákhoz szükséges biztonsági és egészségvédelmi tervvel, azonban ezek tartalma, illetve pontossága tervenként eltérő volt.

Sajnos egyre kevesebb területen kerül sor művezető foglalkoztatására, ez az irányítói munkakör kezd megszűnni az építkezéseken. A több munkaterületet is szakmailag irányító építésvezető a szakirányú végzettséggel nem rendelkező csoportvezetőkkel szervezi és irányítja az építkezéseket. Tapasztalataink szerint a fiatal építésvezetők alapvető munkavédelmi ismeretekkel sem rendelkeznek.

A fővárosban található építés-kivitelezési munkaterületeken nagyobb részben nagyberuházók által finanszírozott épületek, lakóparkok kialakítása történik. Vidéken jellemzőbb a kisebb családi házak és csarnoképületek építése, a kivitelezést a banki feltételek szigorodása miatt már általában kivitelező társaságok végzik. A családi házas építkezéseken található meg a kezdő, tőkével nem rendelkező vállalkozások, amelyek

szakmai gyakorlat és vállalkozási tapasztalat hiányában a munkabiztonsági felügyelők iránymutatását figyelembe veszik és az utóellenőrzések alapján megállapítható, hogy törekednek a munkavédelmi előírások betartására.

Az építőanyag-ipar sajátossága, hogy többnyire veszélyes technológiát alkalmaz, de ez nem tükröződik a bekövetkezett munkabalesetek számában, mert az iparág sokat költ a technikai szint emelésére, mely a munkahelyi kockázatok csökkentését is eredményezi. A javításokat, karbantartásokat jellemzően külső cégekkel végeztetik el. Ezen a téren észlelhető a szabálytalanságok elkövetése, főleg a védőburkolatok, védőrácsok szerelést követő visszahelyezésének elmaradása.

Az **élelmiszeriparban** az előző években elkezdett, a munkabiztonságot is kedvezően befolyásoló fejlesztések befejeződtek, amelyekre az EU élelmiszerhigiéniai követelményeinek való megfelelés miatt volt szükség.

A sütőiparban pozitív irányú változást hozott, hogy több cégnél új gépek beszerzésével javult a munkavédelmi helyzet is. A sütőipari cégek másik részénél azonban a szinten tartás is nehézségekbe ütközik. Az ellenőrzések során feltárt, jellemző hiányosságok a védőburkolatok hiánya, illetve a nem megfelelő védőburkolatok alkalmazása, a dagasztógépek dagasztócsészéin a benyúlást megakadályozó védőberendezés hiánya vagy működésképtelensége. Jellemző, hogy az alapanyag- és a készárutárolók szűk keresztmetszete miatt a közlekedés és az anyagmozgatás balesetveszélyes.

Az édesiparban és italgyártásban a tőkeerős cégek hangsúlyt fektetnek a munkavédelemre, ezzel szemben a kisebb gazdasági társaságoknál nem a munkavédelem az elsődleges szempont.

Az élelmiszeriparban egyes iparágak – hús- és baromfifeldolgozó – magas műszaki követelmények mellett megfelelnek a munkabiztonsági előírásoknak, ugyanakkor az iparágra jellemző kölcsönzött munkaerő és feketemunka jelentős veszélyforrást jelent, mivel ezeket a munkavállalókat nem látják el megfelelő védőfelszereléssel, a pihenőidő, pihenőnap nincs biztosítva a számukra, oktatásukra, betanításukra nem fordítanak annyi energiát, mint a bejelentett munkásokra

A **fafeldolgozó ipari és bútorgyártási** tevékenységet végző munkáltatóknál a munkabiztonsági körülmények, és a felhasznált gépek műszaki színvonala az előző évhez képest nem változott. Egyrészt megtalálhatóak az 1970-es években gyártott és az annál régebbi, elavult alapgépek, míg másrészt kevés munkáltatónál a legkorszerűbb, számítógép vezérlésű faipari gépek is.

A kisüzemek épületeinek műszaki állaga romlott, a megmunkáló gépek elavultak, üzemeltetési dokumentációval csak részben rendelkeztek. A hagyományos faipari gépek esetében a védőburkolatok hiánya vagy nem megfelelő védőképessége miatt több esetben sor került a hatóság intézkedésére.

A kockázatértékelést a legtöbb munkáltató elkészítette, de több esetben az éves felülvizsgálatát elmulasztották. Jellemző, hogy a kockázatértékelés nem a valós helyzetet tükrözte, mert a felügyelői ellenőrzés során a gépekhez kapcsolódóan több hiányosság feltárására került sor.

A nagy múltú **vasipari, gépipari** vállalatok utódaiként tevékenykedő vállalkozások zöme a régi üzemcsarnokban, a régi gépekkel folytatja a tevékenységet, melynek során gondot jelent az épületek állagának megóvása és a gépek biztonságos állapotban tartása is. Mivel az ágazatban tevékenykedő kisvállalkozások a fennmaradásukért küzdenek, jelentős fejlesztéseket csak a betelepült multinacionális cégek valósítottak meg, ezeknél a munkakörülmények kiemelkedően jók.

Komplett gépek gyártása legfeljebb kis szériában, egyedi berendezések és részegységek gyártása, szerelése külföldi megrendelésre történik. A feldolgozóipar ezen ágában a munkavédelmi tevékenység színvonala mindig is magasabb volt az egyéb területeké-

nél. Az itt foglalkoztatott munkavállalók számán belül a szakmunkások aránya, a szakmai színvonal itt a legmagasabb, ami a munkavédelemre is kihat.

A fémöntés szakágazatban amellet, hogy többnyire a hagyományos technológiával dolgoznak, sor került néhány jelentős fejlesztésre is, azonban a technológia korszerűsítése a foglalkoztatottak létszámának csökkenésével járt. A kohászatra jellemző, és a balesetek veszélyét növeli a nagytömegű anyagok és alkatrészek mozgatása, a magas hőmérséklet, ugyanakkor a balesetek a karbantartás és az ún. kikészítés, illetve az anyagmozgatás területén gyakoribbak, mint a gyártási technológia során.

A **kereskedelemben** és **vendéglátásban**, valamint a **logisztika** területén kedvező tapasztalatokról lehet beszámolni, több helyen történt fejlesztés, több új áruházat adtak át, új és átalakított vendéglátóhelyekkel bővült a kínálat.

A multinacionális cégek üzletláncjaiban a munkakörnyezet jó műszaki színvonalú, és a raktározás, anyagmozgatás gépesített. Ennek ellenére előfordul a zsúfolt anyag tárolás, a magasban elhelyezett, megbontott egységrakatok tárolásából adódóan a tárgyak leesésének veszélye, targoncáknál a rögzítő fékek hibái, a kulcsos indító készülékek kiiktatása, hangjelző berendezések üzemképtelensége. A kockázatértékelésben meghatározott szükséges állományi létszámnál kevesebb munkavállalót foglalkoztatnak, ezért a dolgozók túlterheltek, ami fokozza a baleseti veszélyt.

A kisebb kereskedelmi egységeknél jellemző hiányosságként tapasztalható az írásos dokumentumok és az egyéni védőeszköz juttatási rendjének, valamint a kockázatértékeléseknek a hiánya. A boltokban szűkek voltak az eladó és raktárterek, emiatt többször előfordult a közlekedési utak, villamos kezelőhelyek eltorlaszolása. Hiányosságként merült fel még a szabálytalan kézi anyagmozgatás, és a szeletelő gépeknél az adagolószán hiánya, illetve mellőzése.

A gazdasági igényeknek megfelelően 2006-ban növekedett, illetve bővült az agglomerációban kiépült logisztikai központok száma, ahol a raktározás mellett szállítással is foglalkoznak. A technikai színvonaluk, szállító eszközeik állapota kiváló. A munkabalesetek elsősorban az emelőgépek üzemeltetésével voltak kapcsolatosak, amelynek fő oka a kapkodás, figyelmetlenség.

A munkabiztonsági helyzet a **közlekedés, szállítás, járműjavítás** szakágazatban megfelelő, sőt néhány cég esetén az átlagosnál sokkal jobb, korszerűbb. A márkaszervizekben korszerű munkaeszközök állnak rendelkezésre, biztonságos keretek között történik a közúti járművek javítása. Az autószerelő – amelyek többsége ISO minősítéssel rendelkezik – javító részlegei megfelelő munkabiztonsági színvonalúak. A szűkebb anyagi háttérrel rendelkező egyéni vállalkozásoknál azonban sok munkabiztonsági hiányosságot észleltek a felügyelők.

A kötöttpályás járművek javítása – mind létesítmény, mind munkaeszköz vonatkozásában – jelentősebb anyagi háttérrel igényel, ezért itt a biztonságos munkafeltételek megteremtése sok esetben nem éri el a kívánt mértéket.

A vasúti közlekedésnél a vasúti pályák valamint kiszolgáló létesítmények, és a járműpark fokozatosan romló állapota a munkabiztonságra kedvezőtlen hatással van. A MÁV Zrt. profiltisztítási törekvéseinek következtében egyre több idegen munkálatot dolgozik a területén. A külső cégek munkavégzésének feltételei a belső szabályozásokban jól követhetők, de az azokban foglaltak betartása sokszor nem történik meg.

A szállítási tevékenység legveszélyesebb része továbbra is a közúti közlekedés, az ágazaton belül itt történik a legtöbb baleset. A közúti járműpark műszaki biztonsági állapota sok esetben elmarad a megfelelő színvonalról. A biztonságos járművezetést és a közlekedés feltételeit a szoros szállítási határidők egyre nagyobb arányban veszélyeztetik, és még mindig gyakori a rakományok nem megfelelő rögzítése.

A magyar **mezőgazdaság** területén szélsőséges különbségekkel találkozunk: a lovas fogattól kezdve a legmodernebb GPS vezérlésű traktorig megtalálhatók a különböző színvonalú munkaeszközök. Az egyes gazdálkodó szervezetek általában csak támoga-

tások megszerzésével tudnak fejlesztéseket megvalósítani, ezért nagyon sok függ a munkáltatók pályázási készségétől.

Nagy különbségek alakultak ki a nagyüzemek és a kistermelők között. A nagyüzemek általában jobban bírják a versenyt, bár ezek között is vannak olyanok, akik a régi TSZ-ektől örökölt technikai színvonalat nem tudják megújítani, így itt is (főleg az eltérő termelési adottságok hatására) nagy különbségek vannak az egyes üzemek között. A kistermelők egy része „kiegészítő” tevékenységek (pl. biogazdálkodás és a falusi vendéglátás) révén próbál talpon maradni.

Az ágazatban a munkaerő iskolázottsága, hozzáértése alacsonyabb az elvárnál, különösen a kisgazdaságok nem tudnak foglalkoztatni jól kvalifikált és ezért drágább munkaerőt. A fizikai munkások között különösen az állattenyésztésben okoz gondot a hozzáértés hiánya. A növénytermesztésben nagyon sok az idénymunkás, az alkalmi munkavállaló, és a feketén foglalkoztatott munkaerő. A szűkös anyagi körülmények, az iskolázatlan munkaerő és a fekete foglalkoztatás döntő befolyással van az ágazat munkavédelmi helyzetére: a mezőgazdaságban dolgozók létszámához képest sok a munkabaleset, ezen belül a súlyos baleset is.

Az **erdőgazdálkodás** területén az állami erdészetek a fakitermelési munkát zömmel vállalkozókkal végeztetik. A fakitermelési tevékenységet jellemzően évekre visszamenően ugyanazon egyéni és társas vállalkozások látják el.

A megbízás alapján a tevékenységet végző fakitermelők az esetek döntő többségében nem rendelkeznek kellő szakismerettel és kezelői jogosultsággal, a szükséges védőeszközök nem állnak rendelkezésre, technológiai utasítások, műveleti utasítások, a vágástervezési tervek általában hiányosak. Jellemző, hogy a vágásterületről sok esetben hiányoznak a figyelmeztető, figyelemfelhívó, veszélyt jelentő táblák, és a vágásvezetők a fakitermelés megkezdése előtt nem tájékoztatják a munkavállalókat a technológiai, művelési utasításban foglaltakról. Kockázatértékeléssel csak a munkáltatók egy része rendelkezett, de a meglévők sem voltak teljes körűek. Mindezek kedvezőtlenül befolyásolják a biztonságos munkavégzést.

A **villamos energia-, gáz, gőz-, és vízellátás** területén majdnem ötödével kevesebb munkabaleset következett be, mint a megelőző évben. Az iparág meghatározó cégei az áramszolgáltatók. Az áramszolgáltatók fizikai létszámukat minimálisra csökkentették, mert az alállomások kezelésén, az ügyeleti szolgálton, a fogyasztók ellenőrzésén, valamint az új fogyasztók bekapcsolásán kívül minden egyéb tevékenység végzésére alvállalkozókat kértek fel. Kisebb hibáktól eltekintve az áramszolgáltatóknál jól szervezett, fegyelmezett munka folyik, azonban a villamosenergetikai iparban dolgozó nagyszámú alvállalkozónál jelentős munkabiztonsági hiányosság tapasztalható. Az áramszolgáltatók különböző módszerekkel igyekeznek kiszűrni a nem megfelelően dolgozó alvállalkozókat, azonban ezzel sem sikerült elérni, hogy jelentősen javuljon a munkáltatóknál a munkavégzés biztonsága.

A **textil-, konfekció-, cipőipari** ágazathoz tartozó tevékenységek szinte megszűntek, csak kisebb kapacitással működik néhány varroda és szövőüzem. Kevés pénz jut a létesítményekre, ezért a tevékenységet régi gépekkel végzik, a munkahelyek zsúfoltak, és a hiányosságok általában az ipari varrógépek üzemeltetésével kapcsolatosan (szemvédelem, kézvédelem) észlelhetők.

A cipőiparban a kapacitások a könnyűipari ágazat sajátosságai miatt szűkültek. A megmaradt üzemek alacsony termeléssel, jelentősen lecsökkentett létszámmal működtek. A cipőipari üzemekben a munkavédelmi helyzet romlott, mivel a termelő területeket egyre szűkítik, hogy a felszabadított helyeket bérbe adhassák. A megmaradt területeken a gépek elhelyezése előnytelen, a kezelő terek zsúfoltak.

A ruházati terméket gyártó üzemekben a munkakörülmények jelentős mértékben nem változtak, fejlesztéseket az elmúlt időszakban nem hajtottak végre, a munkabaleseti veszélyforrások is hasonlóak a korábbiakhoz, emiatt az elmúlt évben a szokásos túát-

szúrásos, botlásos munkabalesetek történtek. A munkahelyi kockázatértékelések nem segítik a terület vezetőit az esetleges feladatok megoldásában, mert azok döntő részben szakmailag gyenge színvonalú, ezért nagyon sok ellenőrzött munkáltatót a kockázatértékelés átdolgozására kellett kötelezni.

A **nyomdaipar** nagy változáson ment keresztül, az iparág keresztmetszete erősen leshűkült. Nyomdai tevékenység több közepes nagyságú üzemben folyik, ahol főleg könyv és sokszorosított termék előállítása történik. A nyomdaüzemeknél a munkavédelmi helyzet alapvetően nem változott, köszönhetően részben a nyomtatás előkészítő technológiai fejlesztésnek, valamint a beszerzett viszonylag új berendezéseknek.

A **papírgyártás** korszerű termelő berendezésekkel a főleg pénzpapírt gyártó, valamint a csomagolópapírt előállító cégeknél folyik. Munkavédelmi tevékenységük összességében megfelelő.

A többi papírgyár termelő berendezéseinek döntő többsége elavult, az elmúlt időszakban fejlesztéseket nem hajtottak végre, csak a minimális műszaki javításokat végezték el. A több száz kilós papírtekercsek mozgatását végző emelő berendezések, daruk műszaki állapota kifogásolható, az időszakos felülvizsgálatok során feltárt hiányosságokat több esetben nem számolták fel. A munkahelyi környezet tekintetében a légállapot és a megvilágítottság mértéke több esetben korszerűsítésre szorul, ezzel is csökkenthető lenne a baleseti kockázat.

Az **egészségügyi és szociális** ágazatban tovább folytatódtak a kórházi rekonstrukciók. A felújításra nem került épületeknél pénz hiányában a karbantartások elmaradtak, vagy az eszközök hibajavítására korlátozódtak. A nagyobb kórházakban a felújítások befejezését követően javultak a munkakörülmények az érintett osztályokon, ez azonban nem jellemző az intézmények egészére, amelyek közül sok a privatizáció révén kerülhet fejlesztésre. A veszélyes üzemű gépek, orvostechnikai berendezések üzembe helyezését megfelelően elvégezték, de az időszakos biztonsági felülvizsgálatok sok esetben, pénz hiányában nem történtek meg.

Az intézmények többségében a munkabiztonsági helyzet összességében kis mértékben romlott. Egyes területeken tovább nőtt a balesetek száma (pl. mentőszolgálat, betegszállítás). Nem csökkent az alagsori munkahelyek száma, ezekben a helyiségekben a falak sérültek, penészesek és burkolathiányosak voltak.

Az egészségügyi ellátó munkahelyeken a villamos berendezések megfelelő létesítése biztonsági szempontból kiemelt kérdés, ezzel szemben több esetben nagy intézményeknél sem végezték el a kiemelt gyógyászati munkahelyek időszakos érintésvédelmi felülvizsgálatát.

A biztonságos munkavégzés személyi feltételei nem javultak, több munkaterületen nem biztosították a szükséges ápolási, betegszállítási létszámot (pl. műtétes, pszichiátriai osztályok, krónikus betegellátás, szociális otthonok). Az egészségügyi, szociális intézményekben egyre jellemzőbb, hogy 12 órás műszakban dolgozó ápolónők végezték a gondozottak mozgatását, szállítását.

A védőeszköz ellátás helyzete sem kielégítő. Szakszerűtlen a védőeszköz juttatás szabályozása és jellemző az anyagi eszközök hiánya. A legtöbb hiányosság a védőcipők, védőruhákat esetében tapasztalható.

Az intézmények többségében a munkahelyi kockázatértékelést csak részben végezték el. Az értékelések egy része szakszerűtlen, adminisztratív jellegű volt, nem tükrözték az egészségügyi, szociális szaktevékenységek valóságos veszélyeit.

Az **oktatási** ágazatban fejlesztés szinte egyáltalán nem történt. A tanműhelyekben jellemzően elavult gépeket üzemeltetnek minimális karbantartással, a védőberendezéseik műszaki állapota a biztonságos működés határát súrolja. Ennek ellenére az oktatás területén kismértékben csökkent a munkabalesetek száma. Az oktatási intézmények többségében – az alapítványi, egyházi intézmények kivételével – a munkabiztonsági

helyzet nem javult, sőt kis mértékben romlott. Az iskolák többsége anyagi eszközök hiányában a szükséges épület-fenntartási, állagmegóvási munkákat is hiányosan végezte el. A létesítmények állapota különösen az alsó fokú oktatás területén nem kielégítő. Kifert, botlásveszélyes padozatok, balesetveszélyes lépcsők, közútra történő kifutást gátló korlátok hiánya jellemezte az ellenőrzött intézményeket.

A **vegyi, gumi, műanyag** termék gyártás területén a 2006. évben a munkabalesetek száma jelentősen csökkent. A gumiiparban jelentősebb technológiai fejlesztést a járműabroncs gyártásban hajtottak végre. A megvalósított fejlesztések műszaki megoldásai nagymértékben javították a munkavégzés feltételeit és a munka biztonságát.

A kisvállalkozások által üzemeltetett – a nagyvállalatok privatizációja következtében átvett – technológiailag elavult, elöregedett berendezések (pl. apró- és tömeg műszaki gumi áru gyártás) jelenleg is az ágazat potenciális veszélyét jelentik.

A műanyagipari gyártás veszélyessége (összeforgó hengerpárok, nagyteljesítményű vágógépek, összeháró szerszámfelek, kifroccsenő olvadék, stb.) miatt a munkavédelem általában megfelelő hangsúlyt kap.

1.2. Egyéni védőeszköz ellátás helyzete

Az egyéni védőeszköz ellátás hazai helyzete folyamatos fejlődést mutat. A munkáltatók fokozatosan térnek át az EU szerinti követelményeket teljesítő egyéni védőeszközök beszerzésére, miközben még rendelkezésükre álltak az OMMF által minősített egyéni védőeszközök is.

Az OMMF az EU-hoz történt csatlakozást megelőzően korlátozott időbeni érvényességgel kiadott egyéni védőeszköz minősítő bizonyítványok érvényvesztését az elmúlt évben 3 alkalommal tette közzé. Ezzel lényegesen lecsökkent azon hazai gyártású egyéni védőeszközök köre, amelyek még nem az EU szerinti dokumentációval kerülhetnek forgalomba. Lényeges ugyanakkor, hogy ezeknek az egyéni védőeszközöknek a jelentős része is kielégíti az EN szabványok követelményeit, így az ezeket használó munkavállalók az EU szerinti dokumentációval nem rendelkező védőeszközök védelmi képessége tekintetében nincsenek hátrányos helyzetben.

A hazai gyártók száma csökkent ugyan, de az elmúlt évben így is számos (43 db) hazai szervezet nyújtott be tanúsításra egyéni védőeszközt hazai bejelentett tanúsító szervezethez EK-típustanúsítvány kiadása érdekében. A hazánkban működő bejelentett tanúsító szervezetek által kiadott EK-típustanúsítványok száma 2006. évben 59 db volt, amit a hazai bejelentő szervezetek tájékoztatása alapján az OMMF 8 alkalommal közétett.

A bejelentett szervezetekkel az OMMF folyamatosan közreműködött, és 2006. folyamán két alkalommal került sor új kijelölésre, mindkét esetben az előző kijelölés időbeni érvényességének lejártja miatt.

Az OMMF tapasztalatai szerint sok esetben még mindig nehézséget okoz a jogszabályok előírásainak helyes értelmezése, a munkáltatói szabályozás összeállításának szakszerűsége. Ebben nagy szerepe van annak, hogy az egyéni védőeszközökre vonatkozó szabványok közül jelentős számú csak angol nyelven áll rendelkezésre.

A védőeszköz kínálat bővülésének ellenére gyakori a munkavállalók védelmének részleges vagy teljes elmulasztása, és a korábbi tapasztalatoknak megfelelően a mulasztások hátterében egyrészt anyagi érdekeltség, másrészt az anyagi források hiánya húzódik meg. Az elmúlt évben ismételt az építőipari ágazatban volt a legrosszabb a helyzet, ahol a szabálytalanság túlnyomórészt a munkáltatók szabályozási és ellenőrzési kötelezettségének elmulasztására vezethető vissza.

A forgalmazott egyéni védőeszközök körében jellemző a magyar nyelvű tájékoztató hiánya, és a gondot növeli a szakképzetlen eladókkal rendelkező forgalmazók jelenléte, ez indokolja a fokozottabb piacfelügyeleti tevékenységet.

2. A munkabalesetek alakulása

2.1. A munkabalesetek száma, a munkabaleseti jegyzőkönyvek feldolgozásának tapasztalatai

1. táblázat

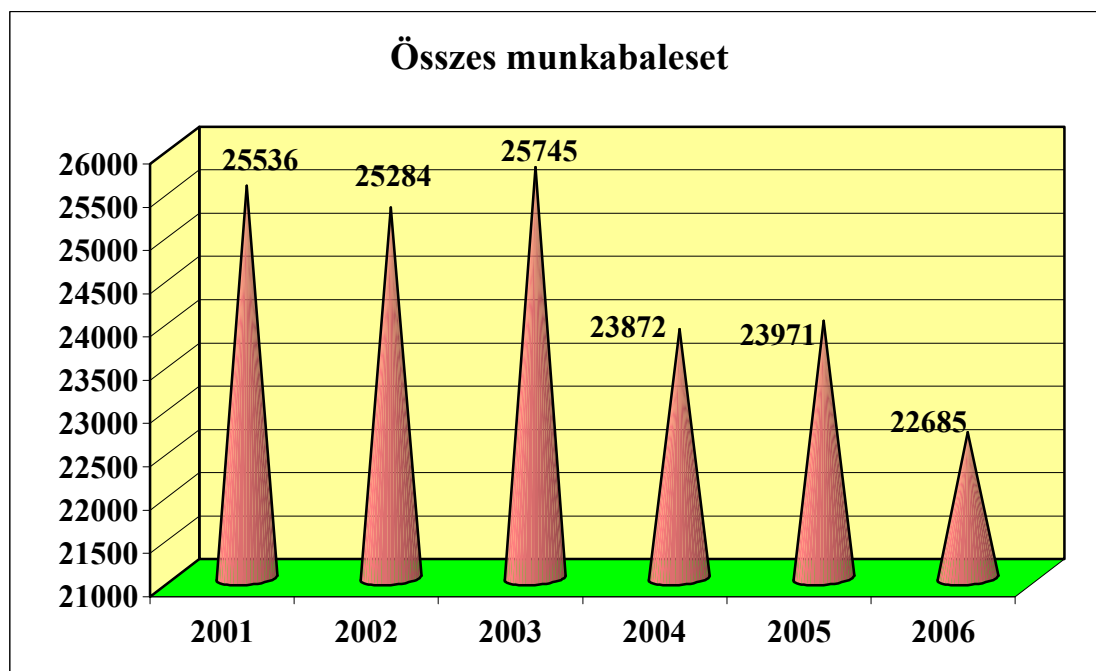
A munkabalesetek számának alakulása					
Év/megoszlás		2005.	2006.	Különbség az előző év %-ában	
ÖSSZESEN		23 971	22685	-5,4	
EBBŐL	SÚLYOS*	238	215	-9,7	
	HALÁLOS	125	123	-1,6	
	CSONKULÁSOS	53	44	-17,0	
	CSONKULÁSOS**	290	327	12,8	

* Súlyos munkabaleset = halálos + **súlyos csonkulásos** + egyéb súlyos (Mvt. szerint)

** Csonkulásos munkabaleset = **súlyos csonkulásos** + egyéb csonkolásos

Az **1. táblázat** adatai szerint az OMMF felügyelőségein 2006. évben feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek száma – az előző évi mérsékelt növekedést követően – kis mértékben, 5,4%-kal csökkent. A korábbi évek adatait szemléltető **1. ábrán** látható, hogy továbbra is csökkenő tendencia jellemzi a feldolgozott munkabalesetek számát.

1. ábra

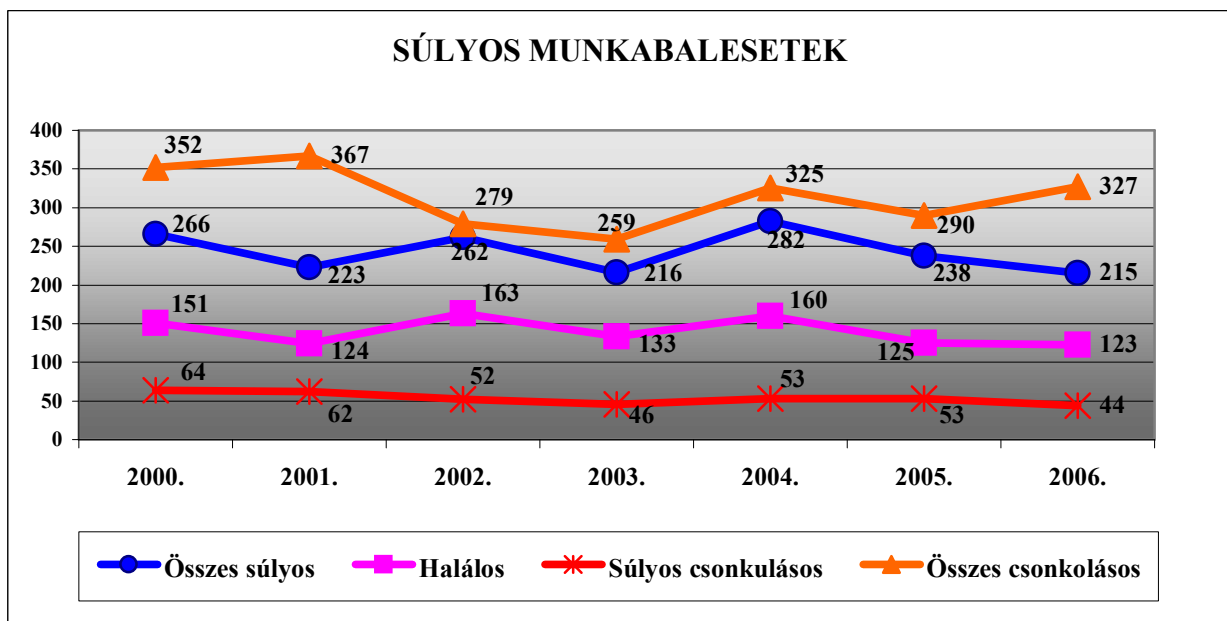

Az abszolút számok mellett a foglalkoztatott munkavállalók számához tartozó gyakorisági mutatón keresztül az összes, illetve a halálos kimenetelű munkabaleseti eseményeket tartalmazza a **2. számú táblázat**.

2. táblázat

Év	Munkabalesetek száma	Az 1000 munkavállalóra jutó gyakorisági mutató	Összes halálos kimenetelű munkabaleset	100 000 munkavállalóra jutó gyakorisági mutató	Foglalkoztatottak száma (KSH adatok)
2000.	27 214	7,1	151	3,9	3 829 100
2001.	25 536	6,6	124	3,2	3 844 500
2002.	25 284	6,5	163	4,2	3 870 600
2003.	25 745	6,6	133	3,4	3 921 900
2004.	23 872	6,1	160	4,1	3 900 400
2005.	23 971	6,1	125	3,2	3 901 500
2006.	22 685	5,8	123	3,1	3 930 100

A súlyos munkabalesetek összehasonlító adatait a **2. ábra** szemlélteti. Az ábra szerint az összes súlyos kimenetelű munkabalesetek száma nagy értékben változik. Az ezredforduló első évéhez képest a 2004-ben volt a legmagasabb a súlyos munkabalesetek száma. A feldolgozott adatok szerint valamennyi súlyossági kategóriában 2006-ra mérséklődött a munkabalesetek száma.

2. ábra

A munkabalesetek állampolgárság szerinti megoszlását a **3. táblázat** tartalmazza.

3. táblázat

MUNKABALESETEK MEGOSZLÁSA ÁLLAMPOLGÁRSÁG SZERINT

		3 napon túl gyógy- uló	Halálos	Súlyos csonku- lások	Élet- veszé- lyes	Önálló életveze- tést gát- ló ma- radandó károsodás	Érzék- szerv, reproduk- ciós ké- pesség elvesztése	Nem súlyos csonko- lás	Össze- sen
Magyar ál- lampolgár	2005	23 253	120	52	49	4	7	234	23 719
	2006	21 880	120	43	42	2	4	274	22 365
Nem belföl- di, de EU tagállamból való	2005	119	0	0	0	0	0	1	120
	2006	156	1	1	0	0	0	1	159
Nem belföl- di és EU tagállamon kívüli	2005	123	5	1	0	0	0	2	131
	2006	151	2	0	0	0	0	8	161
Egyéb	2005	1	0	0	0	0	0	0	1
	2006	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	2005	23 469	125	53	49	4	7	237	23 971
	2006	22 187	123	44	42	2	4	283	22 685

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az EU tagállambeli munkavállalók körében közel 33%-kal nőtt a munkabalesetet szenvedett munkavállalók száma. Egy-egy súlyos csonkulások, illetve halálos baleset következett be az EU tagországból hazánkban foglalkoztatott munkavállalók körében. A nem EU tagországoiból hazánkban foglalkoztatott munkavállalókat ért munkabalesetek száma 25%-kal nőtt összességében, ugyanakkor esetükben jelentősen csökkent a halálos kimenetelű, illetve súlyos csonkulások esetek száma.

A fő nemzetgazdasági ágazatok munkabaleseti adatait az **1. számú függelék** tartalmazza, mely szerint a munkabalesetek legjelentősebb számban a kiskereskedelem (7,5%), a szárazföldi szállítási területen (7,1%), az élelmiszer iparban (6,8%), az építőiparban (6,4%), a fémfeldolgozási termékek gyártása terén (5,7%) és a gépgyártás során (4,5%) következtek be.

A nemzetgazdaság egészét tekintve a halálos kimenetelű munkabalesetek száma számottevően nem változott a 2005. évi adatokhoz viszonyítva. Csökkenő mértékben, de továbbra is az építőiparban következett be a legtöbb halálos kimenetelű munkabaleset. Az összes halálos munkabalesethez viszonyítva a halálos munkabalesetek aránya az építőiparban (28,5%), a feldolgozóiparban (13,8%), illetve a mezőgazdaságban (13,0%) a legmagasabb.

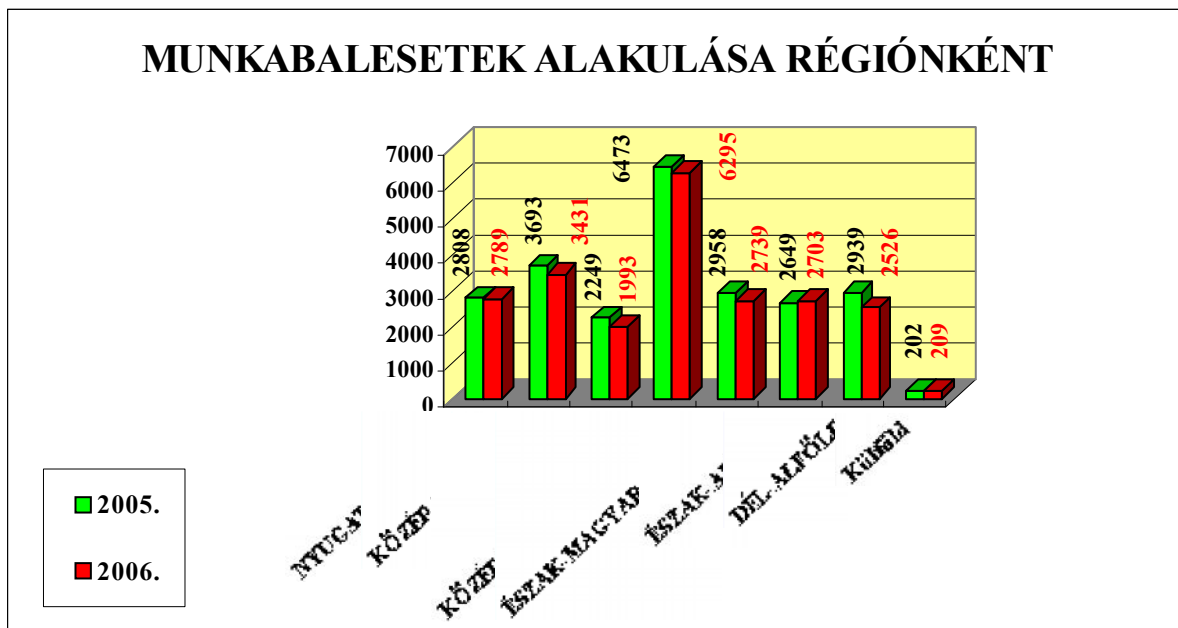
2.1.2. Munkabalesetek alakulása területi bontásban

A OMMF szervezeti átalakítása 2006. évben megkezdődött. A munkabiztonság területén is végrehajtott korszerűsítés – az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek megvalósítása érdekében – a felügyeleti munkára és ezen belül természetesen a munkabaleseti események elemzésére, a jegyzőkönyvek feldolgozására is hatással volt. A munkabaleseti események bekövetkezésével, a munkáltatók hasonló munkabaleset megelőzésével kapcsolatos intézkedéseit a felügyelők rendszeresen vizsgálják vagy cél, vagy egyéb irányú ellenőrzési tevékenységükhöz kapcsolódóan.

A szervezeti átalakítás következménye, hogy egy-egy régió statisztikai adatai az egyes megyei irodák adatainak összegezésével határozhatók meg. A munkabalesetek területi megoszlásának részletes adatait a **2. számú függelék** tartalmazza.

A 2. számú függelék és a **3. ábra** adataiból megállapítható, hogy a munkabalesetek száma – az országos átlaghoz viszonyítva – kis mértékben (2%-kal) növekedett az Észak-alföldi régióban, és az ahhoz tartozó mindhárom megyében tapasztalható mérsékelt emelkedés. [Hajdú-Bihar: 3,2%, Szabolcs-Szatmár-Bereg: 1,7%, Jász-Nagykun-Szolnok megye: 1,3%]

3. ábra

2.1.3. Halálos munkabalesetek megoszlása

A halálos munkabalesetek adatainak megoszlását a **4. ábra** szemlélteti. Az események besorolása elsődlegesen a technológiai folyamatok figyelembevételével történt, így előfordulhat, hogy az esemény kiváltó oka és a munkavállaló tevékenysége között összefüggés csak érintőlegesen állapítható meg.

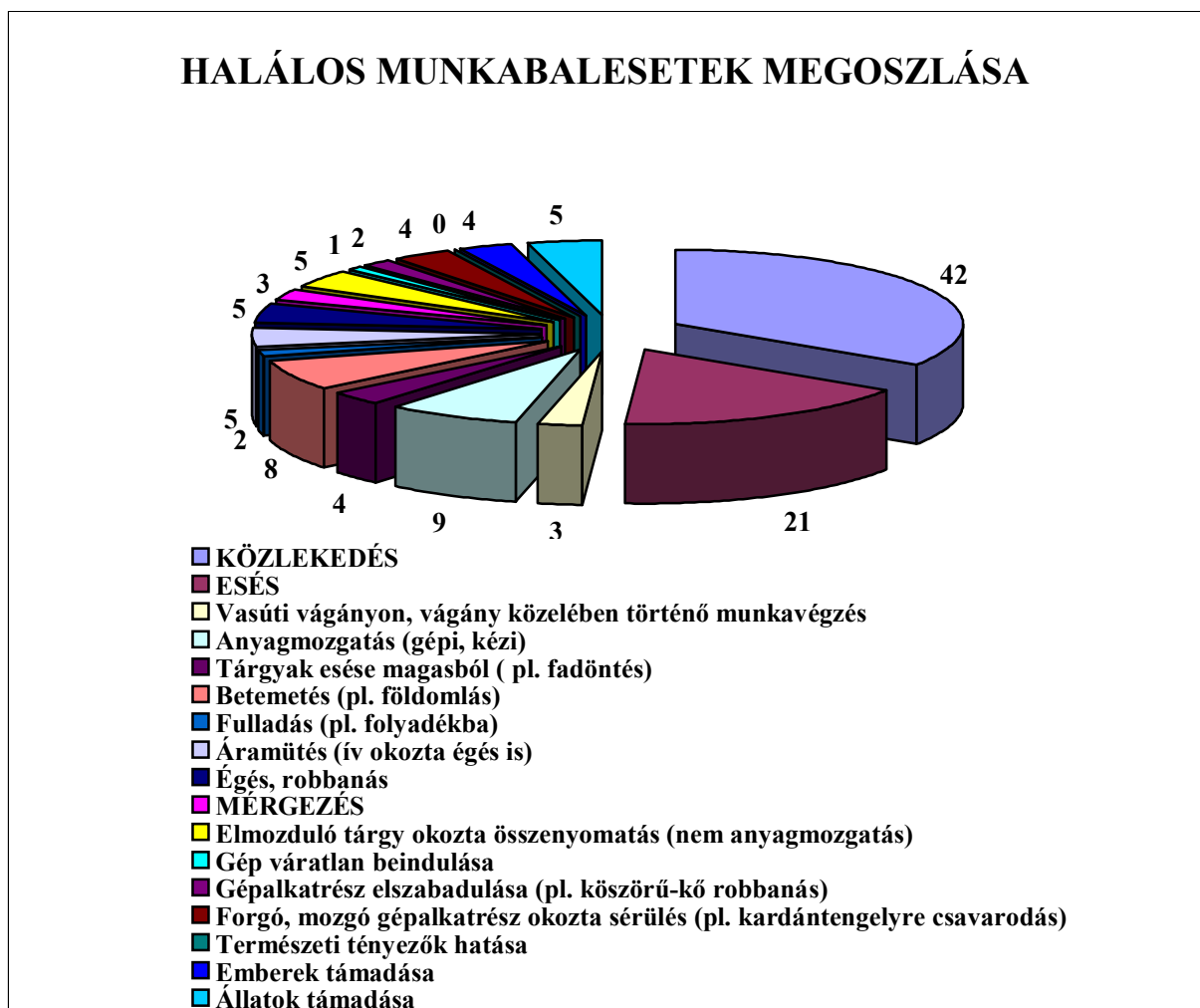
Az elmúlt esztendőben korábbi időszakokhoz hasonlóan elsősorban az építési- kivitelezési tevékenységhez kapcsolódó esésből, valamint a közlekedésből eredő balesetek a legjellemzőbbek.

Közlekedés közben 42 munkavállaló (az összes halálos kimenetelű munkabaleset 34,1%-a) vesztette életét 2006-ban, 20%-kal többen, mint az előző esztendőben. Az összes halálos kimenetelű munkabalesetek 17%-át teszik ki az esés következtében bekövetkezett tragédiák, amelyből a magasból történő leesés 15%-os részarányt képvisel. Az előző évi adatokhoz viszonyítva a leesés, beesés miatt bekövetkezett halálos

munkabalesetek száma 18,2%-kal csökkent. Feltűnő, hogy a 2005. évi eseményekhez viszonyítva a forgó, mozgó gépalkatrész okozta sérülések száma emelkedett jelentős mértékben, 400%-kal. A mélyépítési munkák során a munkáltatók továbbra is figyelmen kívül hagyják a munkavállalók beomlás, betemetés okozta veszélyeztetését, melynek eredménye nyolc munkavállaló halála volt 2006-ban.

A halálos munkabalesetek fő nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlását a **3. számú függelék** mutatja be.

4. ábra

2.2. A munkáltatók munkabalesetek kivizsgálásával kapcsolatos tapasztalatai

A munkabaleset kivizsgálásának hiányosságai elsősorban a munkavédelmi szakembereket csak névlegesen foglalkoztató munkáltatók esetén jellemzőek. A formai hibák ritkák, ugyanakkor jellemző az ellentmondásosság, illetve a lényeges kérdés vizsgálatának elmulasztása, ebből következően a munkáltatói intézkedések sem lehetnek megalapozottak. Jellemző hiányosság, hogy az intézkedéseknek nincs felelőse, illetve a baleset leírások olyan megfogalmazása, amely lehetővé teszi az OEP számlázás elkerülését. A munkáltatók egy része eltitkolja a munkabalesetet azzal, hogy a munkavállaló részére a kieső napokra fizetik a munkabért, mintha dolgozott volna, így nem kerül sor a táppénzes állományba vételre. Ezzel együtt a munkabaleseti jegyzőkönyv felvétele, és természetesen a baleset kivizsgálása elmarad. Jellemző, hogy a sértett akkor jelenti a balesetet, ha a munkáltatóval összekülönbözik, és a hatóság is csak így szerez tudomást róla.

Az elmúlt évekhez viszonyítva változás nem tapasztalható a bekövetkezett munkabaleseti események nyilvántartása, bejelentése terén. Becslések szerint továbbra is mintegy 35 – 40% azon munkabalesetek száma, amelyek esetén elmarad a munkabaleseti jegyzőkönyv felügyelőségi feldolgozása.

3. A minisztériumok munkavédelmi irányító tevékenysége

3.1. A munkavédelem ágazati irányítása

Az előzőekben ismertetett és a munkavédelmi hatóságoknál rendelkezésre álló adatokon túl a tájékoztató jelentés elkészítéséhez az ágazat munkavédelmi helyzetéről és a tevékenységi körbe tartozó feladatokról információt adott a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, valamint az Oktatási és Kulturális Minisztérium.

A minisztériumok beszámolóí alapján általános tapasztalatként mondható el, hogy a tárcák területein a munkavédelmi helyzet megfelelőnek mondható, hangsúlyosabbá vált a káros hatások megelőzése és a munkakörnyezettel kapcsolatos veszélyek csökkentése. A munkavédelemmel kapcsolatos jogharmonizáció minden tárcánál megvalósult.

A **Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium** hangsúlyozta, hogy a mezőgazdasági társas- és magángazdálkodásoknál az alacsony jövedelmezőség nehezítette a munkabiztonság tárgyi feltételeinek biztosítását, sok kisüzem és családi gazdálkodás az anyagi források hiánya miatt nem kezeli kellő súllyal a munkavédelem és a megelőzés kérdését. Ezzel szemben a nagyüzemi keretek között kedvezőbb képet mutat a munkabiztonság feltételeinek megteremtése. A tárcához tartozó intézetek az elmúlt évben a mezőgazdaság, az élelmiszer-, ital- és dohánygyártás, az erdőgazdálkodás és a fafeldolgozó ipar gépeinek és berendezéseinek rendszeres felülvizsgálatával, a munkabiztonsági megfelelés időszakos ellenőrzésével járultak hozzá az elavult gépek és berendezések termelésből történő kivonásához.

2006-ban összességében csökkent a munkabalesetek száma az előző évhez viszonyítva, ugyanakkor a mezőgazdaság és a vadgazdálkodás, továbbá az erdőgazdálkodás területén mind a halálos balesetek, mind a csonkulásos balesetek száma növekedett.

A minisztérium kidolgozta és 2006. évben hatályba lépett a „Szikvíz gyártásának, töltésének, valamint a szikvizes palack és ballon tárolásának és szállításának Biztonsági Szabályzatát”, amely a szikvízgyártás balesetveszélyes területeire vonatkozó munkabiztonsági követelményeket fogalmazza meg. A tárca a Szabályzat értelmezését, az előírások alkalmazását a magyarázatos kiadvány megjelentetésével segíti.

A minisztérium és az irányítása alá tartozó intézetek a rendelkezésre álló lehetőségeket kihasználva az elmúlt évben is segítették a gazdaságokat a munkabiztonsági feladataik elvégzésében munkavédelmi tárgyú kiadványok, illetve mezőgazdasági szaklapokban cikkek megjelentetésével.

A **Gazdasági és Közlekedési Minisztérium** külön kiemelte, hogy a közlekedésben, az iparban és a kereskedelemben az iparág szerkezetváltásával összefüggésben végrehajtott műszaki fejlesztések a munkakörülmények érezhető javulását eredményezték, hasonlóan az ISO 9000 szabványsorozat szerinti minőségbiztosítási rendszer bevezetéséhez, ami a kis- és középvállalkozások munkavédelmi színvonalát emelte.

Az Mvt. 11. §-ában kapott felhatalmazás alapján a korábban kiadott, az egyes veszélyes tevékenységekre vonatkozó és a gazdasági és közlekedési miniszter rendeltével hatályba léptetett szabályzatok (emelőgép, hegesztés, kereskedelmi és vendéglátó ipari, vas- és fémipari szerelési) felülvizsgálata szakértői bizottságok bevonásával folytatódott, melynek köszönhetően számottevő javulás várható ezeken a területeken.

A munkaadók és munkavállalók munkavédelmi ismereteinek bővítésére a minisztérium munkatársai a Gépipari Tudományos Egyesület, a Magyar Mérnöki Kamara és más szervezetek rendezésében megtartott konferenciákon, ankétokon tartottak tájékoztatókat.

A **Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium** három szakmai ágazatának munkavédelmi helyzete megfelelő, a folyamatosan biztosított munkafeltételek mellett az egészséges munkavégzés jelenleg megoldott. A pénzkeret folyamatos csökkenése következtében azonban a munkavédelmi célú beruházásokra, fejlesztésekre nincs lehetőség, s ennek következtében hosszabb-rövidebb távon számolni lehet az egészségkárosodással járó baleseti kockázatokkal. A munkabalesetek növekvő száma, ágazaton belüli eltérő aránya zömmel az időszakosan alkalmazott, közhasznú munkavállalók (pl. árvíz elleni védekezés) nem megfelelő szintű munkafegyelmével indokolható.

A tárca hatáskörébe tartozó szakmai ágazatok munkavédelmi szakembereivel rendszeres a kapcsolattartás, a területi szervek munkavédelmi szakemberei folyamatosan követik a munkavédelmi tárgyú jogszabályváltozásokat, a ráfordítható költségek függvényében vesznek részt szakmai képzéseken. Ezen túlmenően a tárca szervezésében megtartott országos munkavédelmi értekezlet lehetőséget nyújtott a feladatok meghatározására és a szakmai tapasztalatok cseréjére.

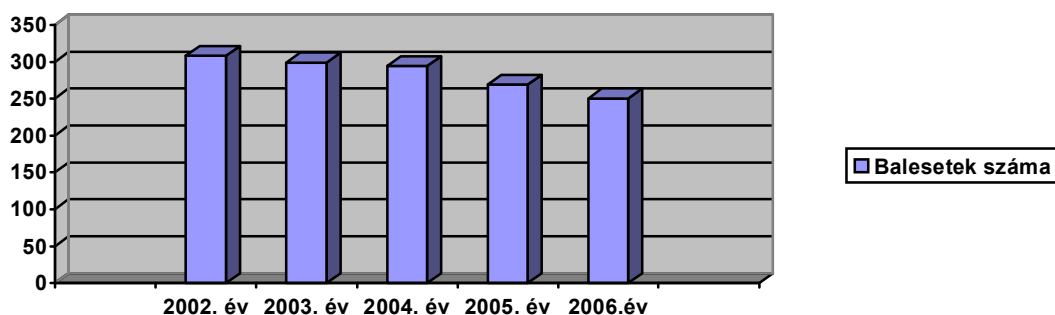
Az **Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium** munkavédelmi tevékenységének személyi feltételei a közszférában végrehajtott létszámcsökkentésre tekintettel – az ágazat munkavédelmi szakirányítása kivételével – az előző évhez képest nem változtak.

A munkavégzés tárgyi feltételei az ágazat döntő többségében kielégítik a vonatkozó munkavédelmi előírásokat, azonban néhány munkáltatónál – elsősorban egyes épületek sajátosságai, illetve a szűkös költségvetési források miatt – nem teljesülnek maradéktalanul az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények.

A baleset-kivizsgálás rendszere a munka- és szolgálati helyen bekövetkező balesetek kivizsgálásával és minősítésével kapcsolatos szabályok megfelelő alkalmazásával működik és a felügyeleti tevékenység eredményeképpen javult annak szakszerűsége.

A baleseti statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a munkabalesetek száma az előző évekhez képest csökkent, ugyanakkor sajnálatos, hogy 2006. évben – az előző évhez hasonlóan – 4 főt ért halálos kimenetelű munkabaleset.

Az elmúlt évek baleseti statisztikai adatainak alakulását az alábbi diagram szemlélteti:

A munkavédelmi ellenőrzések fontos szerepet játszanak a munkavédelmi előírások teljesítésének biztosításában. Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság a szakmai felügyelete alá tartozó hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél és a tűzoltóságoknál 104 alkalommal tartott munkavédelmi ellenőrzést. A felügyeleti ellenőrzés során – a feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében – a felügyelők minden esetben intézkedtek. Az intézkedéseket a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok vonatkozásában az Mvt.-ben meghatározott hatósági jogosítványok alkalmazásával hajtották végre.

A **Honvédelmi Minisztériumnál** a munkavédelem ágazati irányítás több szinten, komplex módon valósul meg. Az ágazati irányítás sajátos eszköze a szervezeti egységek által kötelezően kidolgozandó Szervezeti Munkavédelmi Szabályzat, ami a munkavédelmi tevékenység szervezésének és végrehajtásának alapdokumentuma.

A honvédség átszervezésére és a folyamatos szervezeti változások nyomán bekövetkezett létszámcsökkenésre tekintettel megkezdődött az ágazati munkavédelmi szabályozók átdolgozása, mivel a végrehajtandó feladatok változatlanul hagyása miatt a szervezeti egységeknél nőtt az állomány leterheltsége, csökkent a regenerálódás lehetősége, ami hosszabb távon a gyorsabb kifáradáshoz és növekvő baleseti kockázathoz vezethet. A tárca kiemelte, hogy a munkabiztonsági és a munkaegészségügyi szaktevékenység egymást kiegészítő ellátása érdekében ágazati eljárásrend kidolgozását tervezi.

Az előző évhez hasonlóan folytatódott a személyi állomány korszerű katonai felszerelésekkel, egyéni védőeszközökkel történő ellátása, de a munkavédelem tárgyi feltételei még nem teljes körűen biztosítottak. A honvédelmi ágazat sajátossága, hogy a katonák fizikai felkészültségének részeként kötelezően előírt sporttevékenység végzése során jelentős számban következnek be balesetek.

A baleseti helyzet alakulását összességében kis mértékű romlás jellemzi, amihez hozzájárul az is, hogy a 2006. évben 5 halálos honvédelmi baleset következett be. Az ágazatnál 2006. évben 719 munkabalesetről érkezett bejelentés, amelyek közül 60%-ban 8 napon túl gyógyuló sérülésről számoltak be. A balesetek megelőzése érdekében a Honvéd Vezérkar főnökének intézkedésére két szakmai nap került megszervezésre és levezetésre, ahol sor került mind a fegyverhasználat, mind a testnevelés témájában a helyes gyakorlat bemutatására, valamint a főbb kockázati tényezők összefoglalására és elemzésére.

Az **Oktatási és Kulturális Minisztérium** beszámolt arról az ellenőrzési tapasztalatról, hogy az időszakos biztonsági felülvizsgálatokat esetenként nem végezték el időben, illetve nem minden munkavállaló vett részt az időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálaton.

A tárca kiemelte, hogy a 2005-ben bevezetett, a tanuló- és gyermekbalesetek jegyzőkönyvezését szolgáló sajátos munkavédelmi jellegű baleseti információs rendszer segítségével az Internet-hozzáféréssel rendelkező oktatási intézmények egy internetes portálon készítik a tanuló-, illetve gyermekbaleseti jegyzőkönyveket, azonnal jelezve azokat a minisztérium felé.

Tárgyévben is sor került a közvetlenül felügyelt kulturális intézmények munkavédelmi, tűzvédelmi, polgári védelmi és rendészeti feladatokat ellátó szakemberei számára évente szervezett továbbképzésre, tájékoztatást adva a munkavédelmi szabályozás alkalmazásának aktuális kérdéseiről, a foglalkoztatott egyéni védőeszközökről, valamint a megfelelő munkakörnyezet kialakításáról.

A tárca kiemelte, hogy folyamatos kapcsolatot tartott fenn a munkavédelmi információs rendszer munkatársaival, és közreműködött a tanügyi kérdések megválaszolásában is.

3.2. Közreműködés a munkavédelem országos programja végrehajtásában

A hazai munkavédelem színvonalának a fejlett európai szintre emelését szolgálja a munkavédelem országos programjáról szóló 20/2001 (III. 30.) OGY határozat (Program). A Program végrehajtására a Kormány évenként kiadott intézkedési és ütemterve az egyes tárcák felelősségi körében határozza meg a feladatokat. Az elmúlt évben a Munkavédelem Országos Programja 2006. évi intézkedési és ütemtervéről szóló 2009/2006. (I. 26.) Korm. határozatban (határozat) kerültek rögzítésre a tárcák vállalt feladatai.

A 2006. évi feladatok végrehajtásáról, illetve a végrehajtás időarányos teljesítéséről a tárcáknak a tájékoztató jelentéshez küldött összefoglalóiból a következő állapítható meg:

A **Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium** az elmúlt évben munkavédelmi tárgyú szakmai kiadványok szerkesztésével kapcsolódott a határozat mellékletének 5.6.g. és 5.8.b. programpontjában meghatározott feladatok megvalósításához. Az 5.6.g. programpont szerinti feladat, a Szikvízgyártás Biztonsági Szabályzatáról szóló magyarázatos kiadvány elkészült. A tárcsa jelezte az ingyenesen hozzáférhető, munkavédelemmel összefüggő előírások naprakész adatbázisának igényét.

A **Gazdászati és Közlekedési Minisztérium** felelőségébe tartozó 17. pont szerinti, a Biztonsági Szabályzatok új koncepciójára vonatkozó feladat esetén a szakbizottságok javaslatot tettek a Szabályzatok módosítására, az egyeztetések lezárása érdekében 2007. májusában szakmai egyeztető értekezlet kerül megrendezésre.

A 19. pontban meghatározott, a kis-és középvállalkozások számára alkalmas munkavédelmi irányítási rendszer bevezetését célzó feladat teljesítése 2007. folyamán megvalósul. A tárcsa javasolta a munkavédelmi információs rendszer speciálisan közlekedési ágazatra kiterjedő bővítését.

A **Környezetvédelmi és Vidékfejlesztési Minisztérium** beszámolt arról, hogy a felelősségi körébe tartozó, meghatározott feladatait időarányosan - a területi szervezeteivel együttműködve - teljesíti.

Az **Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium** az ütemterv keretében vállalta, hogy elkészít a Belügyminisztérium felsőfokú tűzoltó képzést biztosító oktatási intézménye részére egy új, korszerű munkavédelmi oktatási jegyzetet. A tárcsa tájékoztatása értelmében az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság irányítása alatt lévő Katasztrófavédelmi Oktatási Központ a felsőfokú tűzvédelmi, polgári védelmi, valamint katasztrófavédelmi szakemberek képzéséhez eddig használt munkavédelmi szakirodalmat felülvizsgálta, és az új jegyzet lektorálása folyamatban van. A tanintézet a 2007/2008. tanév kezdetekor tervezi az új jegyzet kiadását.

További feladatot jelent az ágazat munkabiztonsági és foglalkozás-egészségügyi szakemberszükségletének felmérése, valamint az ágazatban már dolgozó szakemberek képzése, továbbképzése. A feladat teljesítéséhez szükséges felmérés elvégzése 2007. végére várható, mivel a szakemberek személyében bekövetkezett változások, valamint a foglalkozás-egészségügyi ellátórendszer átalakítása késleltette a feladat időarányos végrehajtását.

A rendvédelmi szervek munkavédelmi hatósági felügyeleti tevékenysége hatékonyságának javítása érdekében megvalósítható célok meghatározására, a szükséges feltételrendszer kialakítására, valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél a munkabiztonsági felügyelők régióközpontokba integrálásának hatásvizsgálatára vonatkozó feladattal kapcsolatban a tárcsa kiemelte, hogy az integrálás folyamatban van. A munkavédelmi szakterület szervezeti felépítésére 2004. évben tett javaslat megvalósítása, azaz a munkabiztonsági és munkaegészségügyi felügyelet létrehozása időszerű, melyet a régióközpontok megalakulását követően felül kell vizsgálni az adott régióközpontok függvényében.

A **Honvédelmi Minisztérium** az elmúlt évi intézkedési és ütemtervben összesen 20 feladat megkezdését, illetve végrehajtását vállalta, melyek többsége több évre szóló tevékenységet jelent. A feladatok végrehajtása, illetve a végrehajtás előkészítése megkezdődött, illetve folyamatban van.

A vállalt feladatok közül 2006-ban folytatódott a Laktanya Rekonstrukciós Program, melynek keretében számos, a személyi állomány elhelyezését és munkakörülményeinek javítását biztosító felújítás befejeződött, illetve elkezdődött. Folytatódott a gépjárműbeszerzési program, az ágazati biztonsági szabályzat átdolgozása, valamint a katonai tevékenységekkel kapcsolatos veszélyek és kockázatok nyilvántartási rendszerének kialakítása is.

A veszélyes anyagok és készítmények tárolásával kapcsolatos felmérés és a szükséges intézkedések kiadása megtörtént, és a végleges megoldás érdekében folyamatban van az inkurrens anyagok és készletek felszámolása. A vezetői és érdekképviselői állomány tájékoztatása, felkészítése érdekében összeállításra került az ágazat helyzetét bemutató összefoglaló jelentés, illetve tájékoztató anyagok készültek a HM Kollégium, valamint a Honvédségi Érdekegyeztető Fórum részére.

A veszélyességi pótlékkal kapcsolatos megközelítés módosítása érdekében első lépésként megtörtént a vonatkozó ágazati szabályozó módosítása, megkezdődött a kockázati és kóroki tényezők mennyiségi kockázatértékelése.

Az **Oktatási és Kulturális Minisztérium** vállalt feladatai közül – a közigazgatás korszerűsítését célzó átszervezés miatt – több feladat végrehajtása más tárca hatáskörébe került. Folytatódott a mérnökasszisztens-képzés akkreditációjának előkészítése, a 2006/2007. tanévben indult a biztonságtechnikai mérnökök első MSc-szintű képzése. A munkavédelmi és a foglalkozás-egészségügyi szakemberek továbbképzési lehetőségeinek felmérése a szaktárcák igényfelmérését követően kezdhető meg.

Az ütemtervben meghatározott feladatok végrehajtását figyelemmel kíséri a **Munkavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság**, amely az elmúlt évben egy alkalommal tárgyalta a Program végrehajtása részleteit.

A Bizottság továbbra is aggályosnak tartotta, hogy a Program legfontosabb célkitűzései között szerepelő, a munkahelyi egészségkárosodások és balesetek elkülönített biztosítási ágát nem sikerült megvalósítani.

4. Munkabiztonsági kutatás, fejlesztés, oktatás

4.1. Kutatás

A munkabiztonsági kutatási állami feladatok ellátására létrehozott **Munkavédelmi Kutatási Közalapítvány** 2006. évi tevékenységének főbb mutatói:

A Munkavédelmi Kutatási Közalapítvány 2006. évben kutatási megbízást gazdálkodó szervezettől nem kapott, a költségvetésből finanszírozott megrendelése nem volt, ezért a K+ F tevékenysége kizárólag sikeres pályázatokon elnyert témák kidolgozása, fejlesztése, illetve befejezése volt.

A munkavédelmi bírságok felhasználására kiírt pályázatra kapott támogatásból a Közalapítvány megjelentette CD-n a munkavédelmi szakkifejezések négy nyelvű szótárát. Az „Épületek üzemeltetésének és karbantartásának munkabiztonsági tervezése” című könyv kiadására és ingyenes terjesztésére vonatkozó pályázat, illetve a „Tanulmány és javaslat készítése a hazai jogalkotás munkavédelmen belüli belső összhangjának megvalósítására” című pályázat teljesítése még folyamatban van.

A Közalapítvány tudományos szolgáltatást végez a munkakörülmények vizsgálata területén. A Munkakörnyezeti Vizsgáló Laboratórium folyamatos és jelentős feladata a levegőszennyezők okozta expozíció teljes körű felmérése, azonban visszaesés tapasztalható a veszélyes anyagok munkahelyi alkalmazásából származó kockázatok becslésére irányuló megbízásokban.

Jelentősnek tekinthetőek az egyes nagyvállalatoknál elvégzett, a munkahelyi kockázatértékeléshez kapcsolódó vizsgálatok, a veszélyes anyagok munkahelyi alkalmazásából származó kockázatok becslése a kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény szerint, illetve a technológiák biztonsági felülvizsgálata. Új tevékenységet jelent a Munkahelyi Egészségbiztosítási Irányítási Rendszer (MEBIR) bevezetése, továbbá a robbanásvédelmi dokumentáció készítése. A Közalapítvány a korábbi gyakorlatnak megfelelően

végezte a munka- és védőruhák, alapanyagok elektrosztatikai paramétereinek meghatározását.

A Közalapítvány pályázatok elnyerése alapján részt vett az Európai Munkavédelmi Ügynökség témaközpont feladatainak ellátásában a „helyes gyakorlat” feltárásával a veszélyes anyagok és az építőipar területén. Ellátta az Európai Alapítvány az Élet és Munka-körülmények Javításáért EWCO projekt magyarországi referensi feladatait.

A munkavédelmi kutatás egyik legfontosabb hazai információ forrását biztosította a közalapítvány azzal, hogy együttműködik az ILO Nemzetközi Információs Központjával.

A Közalapítvány gondozásában rendszeresen megjelent a „Munkavédelem és Biztonságtechnika”, valamint a „Foglalkozás-egészségügy” c. folyóirat, és az eddigi gyakorlat szerinti szakirodalmi tájékoztatók.

A Közalapítvány a korábbi évekhez hasonlóan 2006. évben is megszervezte az alábbi tanfolyamokat:

- Munkavédelmi képviselők képzése
- Veszélyes áru/ ADR ügyintézők képzése
- Gépek biztonságtechnikája

Változatlanul folyt a meglévő adatbankok (VESVE, MUJOG, MSZ, JOGSZ) frissítése, bővítése és terjesztése. Egyre népszerűbb a fenti adatbázisok WINDOWS környezetben futó változata, ami jelentősen megkönnyíti használatukat és megnöveli irántuk az érdeklődést.

4.2. Oktatás

A munkavédelmi felnőttképzésben nagy hagyományokkal rendelkező és a felsőfokú munkabiztonsági szakemberképzésben kizárólagos szerepet vállaló **Országos Munkavédelmi Képző és Továbbképző Kft.** 2006. évi fő tevékenységét számszerűen jellemzi, hogy 2006. évben felsőfokú tagozaton sikeres záróvizsgát tett 81 fő egyetemi szakmérnök, munkavédelmi szakon, és 24 fő felsőfokú munkavédelmi szakember, míg középfokon sikeres szakmai záróvizsgát tett 311 fő munkavédelmi technikus.

Felsőfokú évfolyamok indítására a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel közös szervezésben, illetve munkavédelmi technikusok képzésére az Országos Képzési Jegyzék alapján került sor.

A munkavédelmi technikus képzésben jelentős változást eredményezett a korszerű szakmai követelményeket meghatározó, a szakmai követelmények kiadásáról szóló 6/1994. (VIII. 31.) MüM rendelet módosításáról szóló 3/2005. (II. 10.) FMM rendelet hatályba lépése. A követelményekhez alkalmazkodva a tantervek a programakkreditációs szakanyagban leírtak figyelembevételével készültek el, a tanárok az előadásait a jóváhagyott programokban leírtakra építve állították össze. A szakmai vizsgák szervezésére feljogosított intézményekről szóló 5/2000. (V. 6.) SZCSM rendelet kijelölése alapján az OMKT Kft. 2006-ban is ellátta a munkavédelmi technikus képzésben a szakmai vizsgaközponti feladatait.

A 2005/2006-os tanév II. félévét, illetve a 2006/2007-es tanév I. félévét figyelembe véve a 2006. évi átlagos hallgatói létszám:

- felsőfokon: 284 hallgató (I., II., III. évfolyamok összesen),
- középfokon: 282 hallgató (normál-, keresztévfolyamok és kihelyezett képzések összesen).

Az elmúlt évben a felsőfokú képzés iránti érdeklődés folyamatosan növekszik, ez tükrözi a jogszabályváltozások eredményeképpen jelentkező szakember alkalmazási igények megnövekedését.

Ezzel szemben a középfokú képzések terén a jelentkezők számának fokozatos csökkenésén keresztül egyre erőteljesebben érződik, hogy számos új, felnőtteket képző vállalkozás vállalja fel a munkavédelmi technikai szakképzést, ami számos esetben azzal jár, hogy nem tartják meg a szakképzésre vonatkozó előírásokat.

A szakképzésen kívül jelentős igény merült fel műszaki és gazdasági szakemberek, cégvezetők és munkavédelmi képviselők képzésére, továbbképzésére, illetve képesítést nyújtó tanfolyamok megtartására, valamint más képző cégek jegyzetekkel történő ellátására, segítve az ottani hallgatók követelményeknek megfelelő, színvonalas felkészülését.

Az előző évekhez hasonlóan 2006-ban is nagy érdeklődés volt az OKJ szerinti szakképesítést adó, illetve a biztonságtechnika kiemelt területeinek ismeretanyagát feldolgozó képzések iránt, illetve több cég megkeresésére nyújtottak segítséget az MSZ 28001:2003 szabvány szerinti MEBIR rendszer kiépítéséhez.

Ezekkel a képzésekkel az Országos Munkavédelmi Képző és Továbbképző Kft. a munkavédelem országos programjában meghatározott célok eléréséhez járult hozzá.

5. Az OMMF 2006. évi tevékenysége

5.1. Jogi szabályozási tevékenység

Az Mvt. 17. §-a szerint az OMMF közreműködik a munkavédelmi tárgyú jogszabályok előkészítésében, továbbá képviseli a felügyeletet ellátó minisztert és a tárcát a jogalkotási folyamatban.

Az OMMF szakmai előkészítésével 2006. évben az alábbi jogszabályok kerültek kidolgozásra, illetve kihirdetésre:

1. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény módosításáról szóló 2006. évi CXXIX. törvény

Az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intézkedésekről szóló 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozat értelmében, 2007. január 1-jével az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) munkaegészségüggyel kapcsolatos feladatai átkerültek az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőséghez (OMMF).

Az Mvt. módosításának elsődleges célja az ÁNTSZ megyei, városi, fővárosi kerületi intézeteinél gyakorolt munkaegészségügyi (munkahigiénés) elsőfokú és másodfokú hatósági feladatoknak, illetőleg a foglalkozás-egészségügyi szolgálat munkavédelmi feladatokra kiterjedő szakmai irányításának az OMMF szervezetébe és feladatai közé történő integrálását biztosító, azt megvalósító jogszabályi feltételek megteremtése volt.

A szakmai integrációs célú módosítás mellett a módosítás néhány, a gyakorlati tapasztalatok alapján szükségessé vált, illetőleg a jogi szabályozás változását követő, pontosító szabályozást tartalmaz (munkaeszközök üzembe helyezése, használatba vétele, egyéni védőeszközök megfelelőségének tanúsítása stb.).

A módosítás megteremtette továbbá a jogszabályi lehetőségét a munkavédelmi bírságok adatvédelmi szabályoknak megfelelő nyilvánosságra hozatalának.

2. Az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőségről szóló 295/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. számú törvénnyel, illetőleg a kormányzati szervezet-alkítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. számú törvénnyel, valamint a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény módosításáról szóló 2006. évi CXXIX. számú törvény szabályozásával összhangban szükséges volt az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőségről szóló statútum kormányrendelet előkészítése és kiadása.

3. A szociális és munkaügyi miniszter feladat-és hatásköréről szóló 170/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet módosítása, valamint az egészségügyi miniszter feladat-és hatásköréről szóló 161/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet módosítása

A munkaegészségügyi feladatok OMMF általi átvételéből következően az egészséget nem veszélyeztető munkavégzést biztosító szabályok, a munkahelyek (munkakörülmények) egészségügyi feltételei, a munkaalkalmasság egészségügyi követelményei meghatározása is átkerült az egészségügyi miniszter feladatköréből a szociális és munkaügyi miniszterhez.

4. Az igazságügyi munkabiztonsági szakértői tevékenység folytatásához szükséges szakmai gyakorlat szakirányú jellege igazolásának rendjéről és eljárási szabályairól szóló 4/2006. (III. 27.) FMM rendelet

A rendelet kiadásának alapja az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény, melynek 31. § (8) bekezdésében foglalt rendelkezése felhatalmazza a szakterület ágazati irányításáért felelős minisztert, hogy az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához szükséges szakmai gyakorlat szakirányú jellege igazolásának eljárási rendjét rendeletben szabályozza.

Az OMMF 2006. folyamán megkezdte az egyéni védőeszközök követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról szóló 2/2002. (II. 7.) SZCSM rendelet módosítását, illetve az egyéni védőeszközök megfelelőségét vizsgáló, tanúsító, ellenőrző szervezetek kijelölésének részletes szabályairól és az Európai Bizottságnak, illetőleg az Európai Unió tagállamainak való bejelentéséről, valamint a kijelölési eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról szóló 13/2004. (IV. 19.) FMM rendelet helyébe lépő, az egyéni védőeszközök megfelelőségét tanúsító, ellenőrző szervezetek kijelölésének és bejelentésének részletes szabályairól SZMM rendelet előkészítését.

Elkészült a munkavédelem országos programja 2006. évi intézkedési és ütemtervéről szóló 2009/2006. (I. 26.) Korm. határozat.

A tárcakörözések során 58 munkavédelmi tartalmú jogszabály-tervezet véleményezésére került sor. A véleményezések során olyan hangsúlyos jogterületeket szabályozó tervezetekről fejtette ki álláspontját az OMMF, mint az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelme, a munkahelyek kémiai biztonsága, az egyes kültéri berendezések zajkibocsátási követelményei és megfelelőségük tanúsítása, illetve olyan speciális területen, mint a cirkuszi menaszéria létesítése és működtetése engedélyezése, valamint fenntartása, továbbá a műszaki tartalmú jogszabálytervezeteknek az Európai Bizottsággal és az Európai Unió tagállamaival való egyeztetésről szóló rendelet felülvizsgálatáról készült kormány-előterjesztés.

Az OMMF közreműködött a munkabiztonsági tárgyú uniós irányelveknek való megfelelést tartalmazó konkordancia táblázatok elkészítésében az Európai Unió illetékes főigazgatósága részére.

Az OMMF közreműködött az Egységes Munkaügyi Nyilvántartás (EMMA) OMMF általi, 2007. január 1-jétől történő működtetésével kapcsolatos előkészítő munkálatokban, egyeztetésekben.

Az előző évekhez hasonlóan folyamatos volt a közreműködés az OMMF hivatalos lapjának tekinthető Munkaügyi Közlöny 2006. évi számainak szerkesztésében (jogi, szakmai anyagok biztosítása).

Az OMMF elkészítette a munkavégzésre irányuló – a munkavégzés kezdetekor fennálló – jogviszony minősítésének eljárását segítő módszertani útmutatót.

Az OMMF szerepel vállalt a Munkavédelmi Biztonsági Szabályzatok felülvizsgálatában, új koncepció, illetőleg szabályozás kidolgozásában.

Az OMMF a jogalkotás mellett a szabványalkotásban is részt vett. A Magyar Szabványügyi Testület keretében 20 műszaki bizottságban tagként működik közre, ahol 65 munkabiztonsági tartalmú szabvány szakmai véleményezésében vett részt.

Az OMMF a jogalkotási tevékenységét kiegészítette jogi információt nyújtásával is, és hivatalos lapjában közzétette többek között az egyéni védőeszközök minősítő Bizonyítványa lejáratí idejét, az OMMF kiemelt céljait vagy közleményt jelentetett meg az OMMF által kiadott a Munkabiztonsági Szakértők Névjegyzékéről.

A fentiek mellett az OMMF a hatósági és jogalkotási feladatainak összefonódása keretében egyeztetést végzett az építési munkahelyeken megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SZCSM-EüM rendelet módosítása érdekében, ami azon kevés jogszabály-módosítások közé tartozik, amire nem jogharmonizációs kötelezettség teljesítése, hanem az ellenőrzési tapasztalatok hasznosítása érdekében kerül sor.

5.2. Az OMMF hatósági ellenőrző tevékenysége

Lényeges változás jelentett az év elején, hogy a felügyelőségek megyei tagozódása helyett regionális felügyelőségek alakultak, illetve megtörtént a munkabiztonsági és munkaügyi terület szakmai különválasztása. Ezek a változások lehetővé tették az egységesebb irányítást, az arányosság és egységes eljárás követelménye könnyebben érvényesült. Nőtt a szakmai stabilitás, az eljárások az egyes regionális felügyelőségen belül és országosan is egységesebbé váltak.

Az ellenőrző tevékenység új eleme, hogy az OMMF a felügyelői eljárásokat alapvetően megváltoztató, új vizsgálati módszert vezetett be, ami az általánostól eltérő időben való ellenőrzések bevezetését, a súlyos jogsértések vizsgálatának kötelezettségét, és kiemelt ágazatok fokozott ellenőrzését jelentette.

A megváltozott időpontokban elvégzett ellenőrzések elsődlegesen az építőiparban hoztak eredményt, ahol - a biztonsági intézkedések egy részét elhagyva - ezekre az időpontokra időzítette a veszélyesebb munkákat. A súlyos jogsértések vizsgálata érdekében meghatározásra került a súlyos jogsértések köre, a kiemelt ágazatok pedig a bal-eseti statisztikai adatok alapján kerültek meghatározásra. Ezek az ágazatok: az építőipar, a mezőgazdaság és a feldolgozóipar.

A 2006. évben országosan 19 469 munkáltatót ellenőriztek a felügyelők, ez közel azonos az előző évi adattal. A szabálytalansággal érintett munkáltatók száma 17 859, amely az összes ellenőrzött munkáltató 92%-a. Az ellenőrzések 867 798 fő munkavállalóra terjedtek ki. A szabálytalansággal érintett munkavállalók aránya 24% volt (204 865 fő), a súlyos veszélyhelyzetben foglalkoztatott munkavállalók száma, pedig 43 496 fő.

A 2006. évben végzett ellenőrzések során országosan 84 228 határidős kötelezést adtak a felügyelők, felfüggesztették 91 511 gép használatát, berendezést, vagy tevékenységet, és eltiltottak a veszélyes munkavégzéstől 57106 fő munkavállalót.

Az OMMF hatósági ellenőrző tevékenysége eredményeként tapasztalható jogkövető magatartás miatt csökkent a halálos, az életveszélyes, a három napon túl gyógyuló, valamint az önálló életvezetést gátló maradandó károsodással járó, továbbá az érzékszerv, reprodukciós képesség elvesztését okozó munkabalesetek száma, és ezzel az összes munkabalesetek száma is.

Az OMMF területi felügyelőségei által hozott határozatok nagy többségének a jogszerűsége megalapozott volt, amit igazol, hogy a jogorvoslati kérelemmel megtámadott határozatok mintegy 93%-át a másodfokú eljárás helybenhagyta.

5.2.1. Célvizsgálatok, akcióellenőrzések

2006. évben az alábbi három témakörben került sor országos akcióellenőrzésre:

- **Az autópálya építés akcióellenőrzése.**

A vizsgálat szerint több esetben hiányoztak az egyéni védőeszközök, nem vagy nem megfelelően volt kialakítva a leesés elleni védelem, egy esetben hiányzott a nyitott munkaárokban a dúcolat.

- **A diákok nyári szünidei munkájának akcióellenőrzése.**

A nyári szünidőben foglalkoztatott diákok foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a cégek általában kerülnek a diákok foglalkoztatását. Nagyobb létszámmal a mezőgazdasági munkák esetén kukoricacímerezésben és gyümölcszedésben vesznek részt. A vizsgálat elsősorban a fiatal munkavállalók egyéni védőeszközzel történő ellátásának hiányosságait, ergonomiailag kedvezőtlen munkahely kialakítását, illetve a munkavédelmi oktatásuk hiányát tárta fel.

- **A kereskedelem akcióellenőrzése.**

Az OMMF regionális felügyelőségei 2006. december hónapban országos munkaügyi és munkabiztonsági akcióellenőrzéseket végeztek a Fogyasztóvédelmi Felügyelőségekkel közösen a kereskedelmi ágazatban. A munkabiztonság területén végzett ellenőrzések túlnyomórészt pozitív eredménnyel zárultak. Hiányosságok főként a szállítási és közlekedési útvonalak akadálymentes kialakításánál, illetve az emelővillás targoncák üzemeltetésénél merültek fel.

A rövidebb ideig tartó és a legveszélyesebb kockázati tényezőkre kiterjedő akcióellenőrzések mellett átfogóbb ellenőrzésre ad lehetőséget a célvizsgálat. A kedvezőtlen bal-eseti mutatókra tekintettel így került sor:

- **Az építés-kivitelezési tevékenység országos célellenőrzésére.**

A célvizsgálat hat hónapos időszaka alatt a területi felügyelőségek összesen 4 240 munkaterületen, 4 992 munkáltatót ellenőriztek. Az ellenőrzések 30 846 munkavállalót és 13 043 gépet, berendezést érintettek.

A célvizsgálati időszakban ellenőrzött munkáltatók 94%-ánál találtak szabálytalanságot a felügyelők, és a munkavállalók súlyos veszélyeztetése esetén munkavédelmi bírság kiszabására került sor.

- **A munkáltatói munkavédelmi megelőző tevékenység hatékonyságának, a munkabiztonsági követelmények teljesülésének céllenőrzésére.**

A közel egy hónapos vizsgálat célja volt annak megállapítása, hogy a munkáltatók hogyan tesznek eleget az Mvt. 2.§ (2) és (3) bekezdésében foglalt kötelezettségeiknek. A célvizsgálat bizonyította, hogy a munkáltatók sok területen nem tesznek eleget kötelezettségeiknek, elsősorban a formalitások dominálnak, megfelelő szakmai tartalom helyett. Ezt támasztják alá kockázatértékelések tartalmával, a munkáltatói belső ellenőrzés hatékonyságával kapcsolatos megoldások.

A központi célvizsgálatok, illetve az akcióvizsgálatok mellett a területi felügyelőségek több saját kezdeményezésű cél-, akcióvizsgálatot bonyolítottak le, a vizsgálatokhoz minden esetben ellenőrzési szempontrendszert, módszertani útmutatót készítettek. Pl. a logisztikai központok célvizsgálata, különös tekintettel az anyagmozgatás, anyagtárolás és szállítás biztonságtechnikai követelményeinek teljesítésére, a mezőgazdasági erő- és munkagépek munkabiztonságának vizsgálata, a fakitermelési tevékenység célvizsgálata.

A saját kezdeményezésű akcióellenőrzések egyrészt a MOL Százhalombattai Finomító-jában tervezett, a szerelőipari tevékenységet végző munkáltatók munkavégzésének ellenőrzésére, másrészt a bevásárló központok munkavédelmi komplex ellenőrzésére terjedtek ki.

5.2.2. Az ellenőrzések fő tapasztalatai

A létesítmények biztonsági állapota

A létesítmények biztonsági állapota az előző évek megállapításaihoz hasonlóan függ attól, hogy milyen munkáltató üzemelteti, milyen a telephely tulajdonviszonya, milyen régen települt. Ha régi telephelyen csekély tőkeerővel bíró vállalkozás végez tevékenységet, akkor a munkabiztonsági feltételek maradéktalan teljesülése nem jellemző. Különösen vonatkozik ez a bérleményben végzett tevékenységre, hiszen ilyenkor sem a bérbeadó, sem a bérlő nem fordít kellő gondot a létesítmény állagának megóvására. Ezzel szemben az újonnan, multinacionális cégek által létesített telephelyek többnyire minden biztonsági követelményt igyekeznek teljesíteni.

A munkaeszközök biztonsági állapota

A munkaeszközök műszaki színvonala az előző évekhez hasonlóan nagyon változó, az eszközállományban az előző évhez viszonyítva jelentős változás nem történt, az elmúlt évben a körbetartozások, a gazdasági megszorító intézkedések, valamint a szűkülő pályázati lehetőségek miatt csak a vállalkozások kis hányada engedhette meg magának a fejlesztést.

Az előző évhez hasonlóan a munkaeszközök biztonságával kapcsolatos hiányosságok elsősorban arra vezethetők vissza, hogy az üzembe helyezéseket nem megfelelően végezték el, az időszakos vizsgálatok elmaradtak, a munkavédelmi ellenőrzések és a karbantartások hiányosak voltak. A rendszeres karbantartás hiánya már évek óta negatívan befolyásolja a munkaeszközök biztonsági állapotát.

Kedvezőbb képet mutatnak az átlagnál a munkavédelmi törvény által veszélyesnek minősített munkaeszközök, amelyeknél a biztonsági felülvizsgálatot rendszeresen elvégzik, illetve javulást lehet érzékelni a teherszállítás munkaeszközeinél.

A munkavégzés biztonságtechnikai követelményének érvényesülése

A korszerű üzemekben az élőmunkára csekély mértékben van szükség, mert zömében automata, illetve félautomata gépek, gépsorok alkotják a technológiai láncot. A zárt technológiáknál kevés a baleseti veszély, kezelésük biztonságos. Ezzel szemben a régi más céllal létesült épületekben működő vállalkozásoknál külön kockázati tényezőt jelent, hogy a berendezések elhelyezése nem a technológiai sorrendnek megfelelő.

Az ellenőrzött munkáltatók döntő többsége az egyéni védőeszköz-juttatás írásos belső rendjét elkészítette, azonban hiányosság tapasztalható az egyéni védőeszközök használatának megkövetelésében, illetve annak ellenőrzésében.

Személyi feltételek alakulása (egészségügyi alkalmasság, képzettségi előírás)

Az előzetes orvosi alkalmassági vizsgálatok végzésével kapcsolatos tapasztalatok szerint azoknál a vállalkozásoknál, amelyek állandó létszámmal dolgoznak megoldott a rendszeres (előzetes és időszakos) orvosi vizsgálat. Azoknál a munkáltatóknál, amelyeknél sűrűn változó létszámmal dolgoztatnak az orvosi ellenőrzés is hiányos.

A munkáltatók többsége rendelkezik foglalkozás egészségügy orvossal kötött szerződéssel, de a szolgálat csak ritkán van tisztában a munkáltatónál ténylegesen jelenlévő egészségügyi kockázatokkal. A munkavállalók előzetes és időszakos orvosi vizsgálatának elmulasztása különösen az építőipar, a mezőgazdaság területén, valamint a kisvállalkozóknál jellemző. A fekete (szürke) foglalkoztatás velejárója pedig az orvosi ellenőrzés teljes hiánya.

A munkára képes állapot ellenőrzése során két ellentétes tendenciát tapasztaltunk. Határozottan kevesebb a munkahelyeken az alkohol hatása alatt álló munkavállalók száma, ugyanakkor egyre több esetben tapasztalható, hogy elhasználódott, saját tulajdonú „munkaruhában” végeznek munkát.

A személyi feltételek alakulásában az elmúlt évekhez képest lényeges változás nem tapasztalható. A szakmunkásképzés hiányossága miatt egyre kevesebb a szakképzett munkavállaló. A hiányt a gyakorlatban betanított munkavállalókkal próbálják pótolni, azonban a betanítás a biztonsági követelményekre nem minden esetben terjed ki. A szakképzettségi előírások megtartására vonatkozó ellenőrzések során leginkább a szükséges gépkezelői jogosultság hiánya volt tapasztalható.

A munkáltató munkabiztonsági feladatainak szervezeti, személyi feltételei

A munkavédelmi tevékenység ellátása leggyakrabban saját szakképzett személy foglalkoztatásával, külső szakképzett személy által vállalkozási szerződés alapján, illetve saját szakképzetlen személy révén, kapcsolt munkakörben történik.

A munkáltatók a munkavédelmi szakemberek foglalkoztatásával kapcsolatos törvényi kötelezettségüknek – a korábbi tapasztalatokkal egyezően – túlnyomó többségben eleget tettek. A munkabiztonsági szakemberek foglalkoztatása terén látványos előrelépést nem tapasztalható, kivéve a nagyobb volumenű építkezéseket, nagy létszámú (50 fő feletti) építőipari vállalkozásokat, ahol a korábbi, sűrű hatósági ellenőrzés és az azt követő kötelezés hatására foglalkoztatnak biztonsági és egészségvédelmi koordinátort.

Általánosságban megállapítható, hogy a jogszabályban előírt munkavédelmi szakképesítést igénylő feladatokat munkavédelmi szakember bevonásával oldják meg, ugyanakkor az ellenőrzések során gyakran tapasztalható, hogy a jogszabályban meghatározott szakember foglalkoztatási kötelezettségnek sokszor csak papíron tesznek eleget a munkáltatók.

A legmagasabb színvonalú munkavédelmi tevékenység a saját szakképzett személyt foglalkoztató munkáltatókra jellemző. A munkáltatók többségénél (100-200 fő alatt) azonban külső szakember látja el vállalkozóként a munkavédelmi feladatokat, kevés kivételtől eltekintve sokkal alacsonyabb színvonalon, mint a saját szakképzett munkavállaló esetében. A munkavédelmi feladatokat ellátó vállalkozók – sokszor erejüket meghaladó számú munkáltatónál – általában csak a minimálisan szükséges feladatokat végezték el.

A munkavédelmi képviselőkkel kapcsolatban nem lehet nagymértékű változásról beszámolni, a területi felügyelőségek tapasztalatai szerint jellemzően az 50 főnél több munkavállalót foglalkoztató cégnél található munkavédelmi képviselő.

A kockázatértékelés helyzete, tartalmi követelmények érvényesülése

A rendszeresen és következetesen végzett ellenőrzésnek, illetve a kockázatértékelési tevékenység törvény általi szaktevékenységgé nyilvánításának köszönhetően a kockázatértékelés elkészítésében nagymértékű javulásról lehet beszámolni. Még nem teljes körű, de a munkáltatók nagy része teljesítette ezt a kötelezettségét. A leggyakrabban a nem telepített munkaterületeken dolgozó kisebb társaságoknál, munkáltatóknál fordult elő a kockázatértékelés hiánya.

A 2006. évben folytatott vizsgálatok alapján azonban a tartalmi követelmények már kedvezőtlenebb képet mutatnak. A kockázatértékelés elvégzésével megbízott szakértők, vállalkozók általában különböző számítógépes programokat használnak, amelyek csupán általánosságokat tartalmaznak, és a munkahelyi sajátosságok nem szerepelnek bennük.

A felügyelői ellenőrzések tapasztalata azt mutatja, hogy azoknál a gazdasági egységeknél, ahol munkavédelmi irányítási rendszert alkalmaznak, ott ez nagyban javítja kockázatértékelés helyzetét, minőségét.

Az utóellenőrzések tapasztalatai

Összességében elmondható, hogy a végrehajtási fegyelem országos szinten romlott, ezért az OMMF területi felügyelőségei nagy figyelmet fordítottak a jogerős határozatok utóellenőrzésére. Erre enged következtetni az a tény is, hogy az utóellenőrzések száma 2006. évben (1 756) meghaladta az előző évi ellenőrzések számát (1 687), illetve az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény hatálya alá tartozó ügyekben kiszabott végrehajtási, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálya alá tartozó ügyekben kiszabott eljárási bírságok összege az előző évi négyeszeresére emelkedett.

A felügyelőségek az elmúlt évben is nagy figyelmet fordítottak a korábban hozott felügyelői intézkedések visszaellenőrzésére. Azokban az esetekben, amikor az ügyfél vagy munkáltató a határozatban foglaltak megtételét elmulasztotta vagy megtagadta, végrehajtási, eljárási bírság került kiszabásra.

A végrehajtási fegyelem az előző évekhez hasonlóan javuló tendenciát mutat, a kötelezettek túlnyomó része végrehajtja a kötelezéseket. A telepített munkahelyek esetében a munkáltatók a hiányosságokat már határidő lejárta előtt igyekeztek megszüntetni. Előfordult azonban az is, hogy az utóellenőrzés alkalmával számos új hiányosság feltárására is sor kerül.

Az egyik legveszélyesebb tevékenységi területen, az építőiparban az utóellenőrzések végrehajtásának kisebb az eredményessége, mert a munkakörülmények rendkívül gyorsan változnak, és a kötelezéssel érintett munkáltatónál már nem lehet utóellenőr-

zést tartani. Ebből következik, hogy a végrehajtási fegyelem ezen a területen nehezen ítéltető meg.

5.2.3. Bírságok

Az OMMF munkabiztonsági felügyelői az Mvt. 82. §-ában meghatározott súlyos veszélyeztetések esetén, a munkavállalók biztonságát súlyosan veszélyeztető munkáltatókkal szemben kötelesek munkavédelmi bírság kiszabására javaslatot tenni. Kötelesek továbbá a szabálysértést elkövető munkáltatóval és munkavállalóval szemben szabálysértési eljárást lefolytatni, valamint a hiányosság megszüntetésére kötelező határozatot határidőre nem teljesítő munkavállalókkal szemben végrehajtási/eljárási bírságot kiszabni.

A kiszabott bírságok összege tekintetében minden bírságnem esetén emelkedés tapasztalható. A bírsághatározatok száma közel azonos mértékben emelkedett (117-119% között), míg a bírságösszegeknél már jelentősebb eltérés mutatkozik, az összesen kiszabott bírság 77%-kal több az előző évben kiszabottnál.

A bírságok számának és összegének növekedését az indokolja, hogy 2006. évben a felügyelők azokban a kiemelt ágazatokban folytattak ellenőrzéseket, ahol a veszélyek kockázata jelentős számban jelenik meg, több hangsúlyt fektettek a kiemelt veszélyhelyzetek feltárására, amelynek keretein belül az építőipar komplex munkabiztonsági ellenőrzése során nagy számban tártak fel a felügyelők súlyos veszélyeztetést.

A végrehajtási és ennek mintegy utódaként létrehozott eljárási bírság összegének együttes növekedését eredményezte az utóellenőrzések szerepének előtérbe helyezése, és az, hogy az eljárási bírság magasabb összeghatárok között a munkáltatóval szemben is kiszabható.

A kiszabott bírságok számát és összegét – az előző évi adatokhoz viszonyítva – a **4. táblázat** tartalmazza.

4. táblázat

Bírság fajta	Száma		Előző év %-ában	Összege		Előző év %-ában
	2005.	2006.		2005.	2006.	
Szabálysértési	5 621	6 681	118,9	56 444 000	81 335 000	144,1
Munkavédelmi	3 369	3 962	117,6	722 560 000	1 288 884 000	178,4
Végrehajtási/ eljárási	123	171	139,0	3 178 000	15 390 000	484,3
Összesen	9 113	10 814	118,6	782 182 000	1 385 609 000	177,1

5.2.4. Együttműködés a munkáltatókkal, a civil szervezetekkel és más hazai szervezetekkel

Összhangban az OMMF céljaival, a foglalkoztatás színvonalának növelése érdekében a különböző társhatóságokkal átgondolt, összehangolt együttműködést alakított ki.

Valamennyi, a munkavállalók érdekeinek védelmében hatáskörrel rendelkező szervezet – Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség, Országos Egészségbiztosítási Pénztár, Rendőrség – bevonása szükséges a tisztességes piaci verseny megteremtése, a jogsértő munkáltatók kiszűrése érdekében. Fenti hatóságokkal együttműködési keret-megállapodás született, melynek gyakorlati megvalósításával szervezzük az ellenőrzéseket, valamint az információáramlást.

A fogyasztóvédelmi felügyelőségekkel történő együttműködés keretében történik a gépek biztonságos kialakításának védelme, az érvényben lévő szabványok szerinti állapo-

tának ellenőrzése, így lehetséges a gyárilag hibás munkaeszközök megvásárlásának és használatba vételének megakadályozása.

Az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral kötött megállapodás értelmében a két szervezet baleseti adatbázisát felhasználva történik a társadalombiztosítási ellátásban részesülők egyeztetése, és ennek eredményeként feltárhatók a munkabalesetként be nem jelentett események, és az eltitkolt munkabalesetek.

A foglalkoztatás biztonságának előmozdítása a hatósági eszközök mellett a társhatóságokkal, a szakmai, érdekvédelmi szervezetekkel, továbbá a munkáltatókkal és munkavállalókkal kialakított kölcsönös összefogással is megvalósítható.

Felismerve a foglalkoztatási kultúra fontosságát, látva a hazai és nemzetközi területeken kialakult jó példákat, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium egyetértésével az OMMF létrehozta a „Partnerség a foglalkoztatás biztonságáért” megállapodás-rendszert. A partnerség résztvevői elzárkóznak a feketefoglalkoztatás minden formájától, érvényre juttatják a munkavállalókat megillető alapvető jogokat, gondoskodnak a szakszervezeti jogok érvényesüléséről, teljesítik az alapvető munkavédelmi előírásokat, és különös figyelmet fordítanak a munkavégzés hatókörében tartózkodó személyek védelmére is.

Az OMMF rendszeresen felhívja a partnerek figyelmét a jogszabályok változásaira, konzultációt folytat a jogszabályok szükséges módosításairól. A partnerek egyetértésével és támogatásával szakmai napokon részt vesz, amelyeken ellenőrzési tapasztalatai és konkrét jogesetek ismertetésével, a vonatkozó jogszabályok értelmezésével segíti a munkavédelmi és munkaügyi jogszabályok helyes alkalmazását.

5.2.5. Pályázatok a munkavédelmi jellegű bírságok felhasználására

Az OMMF a 2005. I. és II. félévében befolyt, erre a célra fordítható bírságösszeg felhasználására az Mvt. 80.§-ának (2) bekezdése, és a munkavédelmi jellegű bírságok pályázati, valamint információs célú felhasználásáról szóló az 5/2002. (XI. 12.) FMM rendelet (R.) alapján, a Pénzügyminisztérium előzetes véleményét figyelembe véve hirdette meg a pályázati felhívást.

A pályázatra annak az összegnek a fele fordítható, ami ténylegesen befolyt az erre a célra megjelölt számlára, így az elhúzódó jogorvoslati eljárások és a gyakori késedelmes befizetések miatt az rendszeresen kevesebb, mint az adott évben kiszabott bírság összege. A befolyt összeg másik fele a munkavédelmi információs szolgálat működtetésének fedezete.

A pályáztatás célja volt, hogy támogatásban részesüljenek az egészséget nem veszélyeztető és a biztonságos munkavégzésre, a foglalkozási megbetegedések műszaki megelőzésére, valamint a munkakörülmények javítására szolgáló eljárások, továbbá a megelőzést szolgáló tájékoztatást és képzést nyújtó pályázatok.

A 186 benyújtott pályázatból 93 pályázat esetében a bírálók teljes összhangban foglaltak állást a támogatás mértéke és jogcíme (visszatérítendő és vissza nem térítendő), illetve a szerződési feltételek felől.

Az OÉT Munkavédelmi Bizottsága összesen 221 816 000 Ft támogatási összeg felhasználására tett javaslatot, amit a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter 2006. május 11-én jóváhagyott. Ezt követően az OMMF a támogatottakkal megkötötte a szerződéseket.

A munkaeszközök és védőeszközök, technológiák munkavédelmi célú kutatására, fejlesztésére 3 pályázat 6 230 000 Ft (3%) összegben, a foglalkozási veszélyek és ártalmak megelőzését szolgáló tájékoztatásra, képzésre 47 db pályázat 93 290 000 Ft (42%) összegben, az Európai Közösség munkavédelmi előírásainak való megfelelés megteremtésére, a vállalkozások és a munkavédelemben érintett társadalmi szervezetek ez irányú felkészítésére pedig 10 pályázat 32 550 000 Ft (15%) összegben kapott

támogatást. A pályázati felhívásban kiemelten támogatható célként került megjelölésre az egészségügyi intézményekben a betegmozgatás kockázati tényezőinek, valamint az ápoló személyzetet érő fertőzés veszélyének csökkentése. Ennek megvalósítására benyújtott pályázatok közül 33 pályázat nyert támogatást 89 750 000 Ft (40%) összegben.

A 2006. évben megvalósult - többnyire az előző években támogatást nyert - pályázatok értékelésének tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a munkavédelmi tájékoztatásra, képzésre irányuló, valamint az egészségügyi intézmények eszközbeszerzését finanszírozó pályázatok sikeresek voltak. A munkavédelmi célú fejlesztést, kutatást szolgáló csekély számú pályamunka azonban alig tartalmazott újszerű, hatékony megoldást.

5.3. A Munkavédelmi Információs Szolgálat működése

A közcélú állami munkavédelmi információs rendszer célját, működtetését, valamint feladatait az Mvt. alapján a munkavédelmi jellegű bírságok pályázati, valamint információs célú felhasználásáról szóló 5/2002. (XI. 12.) FMM rendelet írja elő. Ennek megfelelően a szolgáltatást a munkavédelmi hatóságok szervezeti keretében önállóan létrehozott, de a hatósági tevékenységtől elkülönülő munkavédelmi információs szolgálatok végzik.

A 2006. évben regisztrált megkeresések száma 6621 db volt. Az Információs Szolgálatot megkeresők száma tovább emelkedett, ami immár harmadik éve tartós tendencia, ami igazolja, hogy egyre jobban elterjed az információs szolgálat által nyújtott kielégítő tanácsadás létezése, köszönhetően az intenzív sajtó, rádió és TV hirdetéseknek.

A telefonon érdeklődők megoszlása az **5. táblázat** adatai szerint összegezhető:

5. táblázat

Érdeklődők típusa	2006	
	Hívások száma (db)	Aránya (%)
Munkáltató <i>(ügyvezetők, munkavédelmi vezetők, egyéb beosztású vezetők)</i>	3 827	57,80
Munkavállaló	1 704	25,74
Érdekképviselő	45	0,68
Egyéb és ismeretlen <i>(állampolgár, szülő, rokon, szomszéd)</i>	1 045	15,78
Összesen	6 621	100

A legtöbben az építőipar területéről érdeklődtek, a rögzített, és így értékelhető hívások közül azonban jelentős még az oktatási, közigazgatási, kiskereskedelmi, egészségügyi, szállítási és a mezőgazdasági ágazatból érkezett hívások száma is.

Továbbra is kiemelt érdeklődés mutatkozott a munkavédelmi törvény, és az ehhez kapcsolódó munkavédelmi szabályok, valamint a munkabalesetek értelmezése, kivizsgálása iránt, és ismét jelentős mértékben emelkedett a bejelentések, panaszok száma, ami a nagyobb sajtónylvánosságnak volt köszönhető.

Az elmúlt évihez hasonló mértékű volt a munkakörhöz szükséges képesítések és a munkáltató munkavédelmi kötelezettségére vonatkozó kérdések száma, illetve a szabványok, jogszabályok iránti érdeklődés.

A munkavédelem fogalmából adódóan gyakoriak voltak az ÁNTSZ hatáskörébe tartozó munkaegészségügyi kérdések, és előfordultak a Műszaki Biztonsági Felügyelet, Fogasztóvédelmi Főfelügyelőség, Környezet- és Természetvédelmi Főfelügyelőség, BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Országgyűlési Biztosok, Esélyegyenlőség

és Egyenlő Bánásmód Hatóság hatáskörébe tartozó megkeresések is. Ezen esetekben a szolgálat lehetőség szerint címmel, illetve telefonszámmal segítette az érdeklődőket

5.4. Nemzetközi kapcsolatok

Az OMMF rendszeres kapcsolatot tart fenn a külföldi munkafelügyeletekkel, mint társ-szervezetekkel és a munkavédelemmel foglalkozó nemzetközi szervezetekkel. A munkahelyi biztonság tekintetében az OMMF elnöke képviseli Magyarországot az uniós tag-államok Munkafelügyeleti Vezetőinek Bizottságában (SLIC), ezért az OMMF 2006-ban részt vett a SLIC két plenáris ülésén. Az elmúlt évben az OMMF részt vett a kémiai biztonságot célzó REACH programmal kapcsolatos, szintén a SLIC által kezdeményezett felmérésben is.

Az OMMF 2006-ban kiterjedt nemzetközi tevékenységet folytatott, az OMMF munkatársai több országban, főként azonban az EU tagállamaiban vettek részt rendezvényeken és tartottak előadásokat a munkavédelem, illetve azzal kapcsolatos kérdésekről, a magyarországi helyzetről, és a tapasztalatokról.

Lehetőség nyílt munkaügyi konferencián, illetve munkavédelmi konferenciákon való részvételre. Az előbbinek Trier, az utóbbiaknak Zágráb és Bécs adott otthont.

A nemzetközi tevékenységek közé tartozik az egyéni védőeszközök vizsgálatára, tanúsítására, illetve ellenőrzésére az OMMF által kijelölt szervezetek brüsszeli bejelentésének intézése, ami az elmúlt évben három céget érintett.

5.5. Az Európai Munkavédelmi Ügynökség nemzeti fókuszpontjának működése

Az OMMF, mint az Európai Munkavédelmi Ügynökség (Bilbao) nemzeti fókuszpontja folyamatosan végezte a munkavédelmi tájékoztatással kapcsolatos feladatait, működtette és fejlesztette a fókuszpont weblapját.

Tevékenysége keretében került sor az Európai Munkavédelmi Hét rendezvényeire, három regionális és egy országos munkavédelmi fórum megszervezésére, melynek 2006. évi témájáról - a fiatal munkavállalókról - kiadvány készült.

A munkavédelem helyzetének javítása érdekében ismét kiírásra került a „Helyes gyakorlat” pályázat, melynek összefogása a nemzeti fókuszpont feladata volt.

A hazai fókuszponti tevékenysége mellett az OMMF részt vett a „Kockázatfigyelő” programban, továbbá az Európai Bizottság által kezdeményezett „Munkavédelem és gazdasági következmények” című szeminárium sorozatban.

A 2006-os évben – a korábbi év előkészületeit folytatva – lebonyolításra került az uniós 10 új tagállamban indított „Kezdeményezés az egészséges munkahelyért” programot, kiterjesztve azt a két jelölt tagállamra is. A program keretében 5 szeminárium került megrendezésre.

Az OMMF folyamatosan közreműködik az EU „13. Foglalkoztatás és szociális ügyek”, valamint az „1. Áruk szabad mozgása” munkacsoport munkájában, emellett esetenként adatszolgáltatást végez az Európai Unió, az ILO és más nemzetközi szervezetek részére.

Ezen túlmenően képviseli Magyarországot az Európai Bizottság keretében működő két, az egyéni védőeszközökre vonatkozó szabályozással foglalkozó munkacsoportban (PPE, ADCO), részt vett annak munkacsoport ülésein, és ellátta az ebből adódó feladatokat.

6. A bányászati szakágazat munkavédelmi helyzete és a bányafelügyelet munkavédelmi tevékenysége 2006. évben

6.1. A munkafeltételek és a munkavédelmi körülmények alakulása

A bányafelügyelet munkavédelmi hatáskörébe tartozó területek a következők:

- az ásványi nyersanyagok bányászata,
- a földtani kutatási célt szolgáló, illetve a nem bányászati módszerekkel kialakított föld alatti létesítmények,
- a geotermikus energia kinyerését szolgáló létesítmények építése,
- a szénhidrogén-termelésben, -előkészítésben és az elsődleges feldolgozásban használt technológiai létesítmény, csővezeték, a szénhidrogén-szállító-, a földgázelosztó- és célvezeték, valamint az egyéb gázok és ezek termékei szállítóvezetékeinek építése, használatbavétele, üzemeltetése,
- a szénhidrogén tárolására alkalmas földtani szerkezetek kutatása, tárolásra történő hasznosítása, az ehhez szükséges létesítmények és berendezések építése, használatbavétele és üzemeltetése,
- a cseppfolyós propán-bután gázok és ezek elegyeinek töltő és tároló, a töltőüzemben lévő nyomáspróbázó és javító létesítményei, azok berendezései, valamint elosztóvezetékei építése, használatbavétele, üzemeltetése és elbontása,
- a polgári célú robbantóanyag gyártása, raktárainak építése, használatbavétele és üzemeltetése, a polgári robbantási tevékenység,
- a meddőhányók létesítése, hasznosítása és megszüntetése.

A felügyelt mélyművelésű bányákban a munkavédelem színvonala javult, a fő bányaveszélyek (omlás-, sújtólég-, szén- porrobbanás-, tűz-, és vízveszély) elleni hatékony védekezés eredményeként súlyos baleset, illetve súlyos üzemzavar nem történt. A munkakörnyezet káros hatásainak kivédése, a munkafeltételek javítása, a munkavállalók biztonságos munkavégzésre történő felkészítésére a munkáltatók különös figyelmet fordítanak.

A külszíni bányáknál a korábbi években történt műszaki, technológiai fejlesztések, korszerűsítések a munkakörülmények javulását és ezzel a munkabiztonsági és munkaegészségügyi helyzet kedvező irányú változását eredményezték.

A szénhidrogén-kitermelés és -szállításnál, jól szervezett, magas műszaki színvonalú, korszerű technológiát és munkavédelmi irányítási rendszert alkalmaznak. A munkavédelmi helyzet jónak minősíthető.

A polgári robbanóanyag gyártás és felhasználás terén a munkavédelmi helyzet a korábbi éveknek megfelelő, elfogadható szintű volt.

Az előbbiekben nem említett egyéb, főleg alvállalkozókat igénybevevő területeken a munkavédelem helyzete változatos képet mutat. A munkaeszközök műszaki színvonala – a munkáltató pénzügyi helyzetének megfelelően - nagyon változó. Az elmúlt évben a vállalkozások kis hányada engedhette meg magának a fejlesztést.

Az egyes munkaterületeken a kockázatértékelést, és a veszélyek elhárítása, illetve csökkentése érdekében tett intézkedéseket a bányafelügyelet nem találta megfelelőnek, ezért a rendellenességek megszüntetésére intézkedett és szankcionált.

Az utóbbi időszakban végzett ellenőrzéseknek köszönhetően a kockázatértékelés elkészítésében nagymértékű általános javulás tapasztalható.

Még nem teljes körű a jogkövetés, de – néhány esetet kivéve - a munkáltatók teljesítették az erre vonatkozó kötelezettségüket. A föld alatti művelésű bányaüzemekben, a kőolaj- és földgáztermelő bányaüzemekben, valamint az olyan külszíni bányaüzemekben, amelyekben az évenként kitermelt ásványi nyersanyag mennyisége meghaladja az 500 ezer tonnát biztonsági és egészségvédelmi irányítási rendszert vezettek be.

6.2. A bányászati munkabalesetek számának alakulása

A bányászatban a munkabalesetek száma – az előző évekhez hasonlóan – tovább csökkent. A 2005. és 2006. évben a három napot meghaladó keresőképtelenséget, halált okozó, illetve súlyosnak minősülő bányászati munkabalesetek száma a **6. táblázatban** láthatók szerint alakult.

6. táblázat

Bányászati munkabalesetek		2005. év	2006. év	Az előző év %-ában
1.	3 napon túl gyógyuló összes	375	312	83
	- 1.-ből halálos	5	2	40
	- 1.-ből súlyos (a halálos kivételével)	1	1	100
2.	1000 foglalkoztatottra* jutó baleset	27,8	24,2	87
3.	100 000 foglalkoztatottra* jutó halálos baleset	37,1	15,5	42

* - a foglalkoztatottak létszáma becslült adat

A 3 napon túli keresőképtelenséget okozó munkabalesetek számának (17%-os) csökkenését elsősorban a nagyobb kockázattal járó, föld alatti munkahelyeken történt balesetek számának 10%-os csökkenése eredményezte. A munkabalesetek döntő többsége azonban továbbra is a mélyműveléses bányákban történik a zárt téri munkavégzés környezeti és pszichikai tényezőinek kedvezőtlen hatása miatt.

A szénhidrogén-kitermelésnél és -szállításnál, valamint a külszíni bányaüzemekben a korábbi években történt műszaki, technológiai fejlesztések, korszerűsítések a munkakörülmények javulását és ezzel a munkabiztonsági és munkaegészségügyi helyzet kedvező irányú változását, a balesetek számának további 14-14%-os csökkenését eredményezték.

Polgári robbanóanyag gyártás és felhasználás során baleset nem volt.

A halálos kimenetelű munkabalesetek nem bányában és nem bányászati tevékenység során, hanem rakodógép, valamint emelőgép közlekedése közben történtek. A három napon túl gyógyuló balesetek nagy többsége továbbra is a kézi anyagmozgatás, a gyalogos és gépjárművel való közlekedés, valamint az egyedi biztosító berendezés beépítése és kiváltása közben történt.

6.3. A bányafelügyelet 2006. évi munkavédelmi tevékenysége

A bányafelügyelet - a Magyar Bányászati Hivatal (MBH) valamint az irányításával működő Miskolci, Pécsi, Szolnoki, és Veszprémi Bányakapitányság - a 2006. évben az Mvt., valamint a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény alapján végezte munkavédelmi hatósági tevékenységét. A bányafelügyelet 2006. évben munkavédelmi hatósági felügyeleti tevékenységét 73 fővel látta el.

A bányafelügyelet hatósági ellenőrző tevékenységét a komplexitás jellemezte, eredményességét a balesetek számának további csökkenése igazolta. Az egyes helyszíni ellenőrzések során a felügyelők – lehetőség szerint - a munkavédelmi, munkaügyi, műszaki-biztonsági, tűzvédelmi, ásványvagyon-gazdálkodási és piacfelügyeleti követelmények teljesítését is ellenőrizték. Erre a bányafelügyelet 1 815 munkanapot fordított.

A bányakapitányságok munkaterv alapján 11 vállalkozásnál előzetesen kidolgozott ellenőrzési szempontok szerinti komplex szemlét tartottak, továbbá végrehajtották az

MBH által - hatósági hatáskörönként egy-egy tárgykörben - meghatározott célellenőrzéseket is, amelyek összesen 194 telephelyet (az összes 17%-át) érintettek.

A célellenőrzések tárgya többek között a bányauzem műszaki-biztonsági és munkavédelmi irányítási rendszerének, a külföldi munkavállalók alkalmazása jogszerűségének, és a munkavállalók foglalkoztatására vonatkozó szabályok betartásának, a felelős műszaki vezetők megbízásának, és a robbantóanyagok tárolásának szabályszerűségére terjedt ki.

A munkabiztonsági ellenőrzések során - az előző évekhez hasonlóan - legtöbb esetben a munkaeszközök biztonságának hiánya miatt kellett intézkedni. Az ellenőrzések során észlelt szabálytalanságok miatt a bányafelügyelet minden esetben eljárást folytatott le, ezen belül szabálysértési eljárást 7 esetben, melynek során 275 000.- Ft pénzbírságot rótt ki. Munkavédelmi bírság kiszabására öt esetben került sor, összesen 4 millió Ft értékben.

A Balatonfűzfőn 2006. június 16-án az egyik pirotechnikai-anyag raktárban bekövetkezett súlyos üzemzavar miatt a Magyar Bányászati Hivatal az Országos Rendőrfőkapitányság képviselőivel együtt rendkívüli célellenőrzést tartott öt polgári robbantóanyagot gyártó üzemben, amely ellenőrzés során a robbanóanyag gyártás szabályszerűségét, köztük a munkavédelmi követelmények teljesülését is vizsgálta.

Súlyosnak tekinthető műszaki-biztonsági, illetve munkavédelmi mulasztás nem fordult elő, a továbbiak megszüntetésére intézkedés történt.

A bányafelügyelet 2 munkavédelmi, és 3 biztonsági szabályzat tárgyú jogszabály véleményezésében, illetve előkészítésében működött közre.

Az MBH 2006-ban is eredményesen működtette a hívó fél számára ingyenes, „zöld-számos” telefonos bányászati munkavédelmi információs szolgálatot. A bányakapitányságok tevékenyen vettek részt az 1/2004. (I. 9.) FMM rendeletben rögzített, a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó munkavédelmi tájékoztatási kötelezettségeik ellátásában.

II. A MUNKAEGÉSZSÉGÜGY HELYZETE

1. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat 2006. évi hatósági tevékenysége

Az elmúlt évben az állam az egészségügyi miniszter közvetlen irányítása alatt álló Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálaton (ÁNTSZ) keresztül látta el a népegészségügyi, ezen belül munkaegészségügyi feladatait.

Az ÁNTSZ feladatait tekintve szorosan kapcsolódik a munkavédelemhez. A közegészségügyi felügyelet keretében munkahigiénés ellenőrzéseket végzett, ellenőrizte a munkaegészségügyi szabályok érvényesülését, elemezte a munkavégzés és a munkakörnyezet által okozott egészségügyi hatásokat és feltárta kezelésük és csökkentésük lehetőségeit.

Feladatainak ellátásában a 20 megyei és 109 városi intézet mellett a szakmai, módszertani, tudományos, és oktató bázisul szolgáló Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézete működött közre.

A 2006. évi létszámadatok:

Az ÁNTSZ összes dolgozóinak a létszáma: 3 785 fő, ebből munkaegészségügyi feladatot 258 fő látott el. Az országban a hatósági felügyeletet 387 orvos és 1 085 egészségügyi főiskolát végzett felügyelő látta el.

A korszerű harmonizált jogszabályok hatékony működtetése, beleértve a hatósági felügyeletet is, biztosítja a munkavállalók egészségét nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés uniós elvárásoknak is megfelelő működését.

Az Európai Unió különböző szakmai bizottságainak munkájában részt vettek az Országos Tisztifőorvosi Hivatal, valamint szakmai háttérintézeteinek munkatársai.

1.1. Az ÁNTSZ hatósági tevékenységére vonatkozó mutatók alakulása

A munka világát napjainkban dinamikus változások jellemzik. A gazdaságban végbeménő változások, új technológiák bevezetése új veszélyek és új kockázatok megjelenését eredményezi. A klasszikus munkahelyek átalakulóban vannak. Egyre több esetben történik foglalkoztatás távmunka keretében. A nők, az idősödő, és a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatása speciális ismereteket igényel. A munka világában bekövetkező változások folyamatos kihívást jelentenek a munkavédelmi felügyeletet ellátó szakemberek számára.

Magyarországon továbbra is túlsúlyban van és meghatározó a kis- és középzemű gazdálkodás. A szervezett munkavégzés keretei között foglalkoztatott munkavállalók 85%-a részesült foglalkozás-egészségügyi ellátásban.

7. táblázat

Ellenőrző és hatósági tevékenység					
Ellenőrző és hatósági tevékenység főbb mutatói	Évek				
	2002	2003	2004	2005	2006
Nyilvántartott egységek száma	39 121	49 614	55 891	61 799	64 567
Ellenőrzött egységek száma	19 377	23 940	22 595	20 548	18 246
Ellenőrzések száma	26 201	30 167	29 773	32 333	27 496
Rendelkező határozatok száma	1 605	1 397	1 969	2 052	1 480
Szakhatósági tevékenység a nyilvántartott egységgel kapcsolatban	12 207	16 242	12 113	30 874	29 232
Átiratok száma	5 556	4 441	5 669	5 420	5 122

Az ÁNTSZ városi intézetei által nyilvántartott egységek száma nőtt, az ellenőrzött egységek és az ellenőrzések száma viszont csökkent az előző évhez viszonyítva, valamint a rendelkező határozatok száma is csökkent. Az átiratok számában is csökkenés tapasztalható.

8. táblázat

Bírságoló tevékenység						
A bírság fajtája	Főbb mutatók	Év				
		2002 2006	2003	2004	2005	
Végrehajtási	Száma	76	48	113	94	75
	összeg eFt	2 755	1 940	4 935	4 170	4 010
Szabálysértési	Száma	71	68	71	96	48
	összeg eFt	2 595	2 053	2 165	3 270	1 730
Helyszíni	Száma	112	80	108	99	76
	összeg eFt	939	581	863	890	693
Kémiai terhelési	Száma	183	233	481	518	338
	összeg eFt	15 790	17 354	47 465	47 505	33 464
Munkavédelmi	Száma	16	44	74	97	68
	összeg eFt	2 910	3 680	9 570	9 470	7 670

2006. évben az ÁNTSZ bírságoló tevékenysége is csökkenő tendenciát mutat, mely a felügyeletet ellátó munkavállalói létszám csökkenésének tudható be.

9. táblázat

Laboratóriumi tevékenység, műszeres vizsgálatok						
Munkahigiénés műszeres, laboratóriumi vizsgálatok főbb mutatói		Év				
		2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Munkahelyi levegővizsgálat (légszennyező vegyi anyag)		27 443	30 696	17 902	11 231	12 071
Munkahelyi porvizsgálat						
	Gravimetriás	3 900	3 438	3 059	1 289	1 036
	Konimetriás	15	9	-	-	-
Metabolit (biológiai monitor)		40 297	38 719	36 535	23 439	18 290
Munkahelyi zaj (felmérő + ellenőrző)		8 322	8 447	6 384	3 890	1 847
Munkahelyi rezgés						
	Kéz/karrezgés	59	105	46	82	10
	Egésztest rezgés	57	23	53	29	31

A laboratóriumi vizsgálatok összesen	78 065	81 437	63 979	39 960	33 285

A 2006-ban végzett vizsgálatok számát a **9. táblázat** tartalmazza. A műszeres munkahigiénés laboratóriumi vizsgálatok száma több mint 17%-kal csökkent 2006-ban. Ezek a számok csak részben tükrözik az országos munkahelyi műszeres vizsgálatok számát tekintettel arra, hogy nem csak az ÁNTSZ laboratóriumok végeztek ilyen irányú vizsgálatokat.

1.2. Az ÁNTSZ hatósági munkájának tapasztalatai

A munkaegészségügyi felügyeletet valamennyi nemzetgazdasági ágazatra vonatkozóan az ÁNTSZ gyakorolja, a munkavállalók egészségének megőrzése és fejlesztése érdekében.

A munkaegészségügyi tevékenység célja a munkavégzés során a munkakörnyezetből származó egészségkárosító veszélyek és kockázatok előrelátása, felismerése, értékelése és kezelése.

A felügyelet céljainak eléréséhez a primer prevenció eszközrendszerét alkalmazza. A munkaegészségügyi felügyeletnek feladatai ellátásához törvények, kormányrendeletek és tárca rendeletek adnak felhatalmazást.

Az ÁNTSZ különböző szintű intézményei a jogszabályi előírásoknak megfelelően, éves munkaterv szerint végzik tevékenységüket.

Munkaegészségügy

Kiemelt munkatervi feladatok 2006. évben:

Az előző évhez hasonlóan 2006. évben is kiemelt feladatként szerepelt

- a porexpozícióból származó egészségkárosító kockázatok feltárása, a foglalkozási betegségek megelőzése érdekében, valamint
- a vegyi anyagok, különösen a rákkeltők felhasználásából származó egészségkárosító kockázatok vizsgálata,
- a baromfitartó telepek, feldolgozó üzemek folyamatos munkaegészségügyi ellenőrzése, felügyelete, különös tekintettel a kockázatértékelésre, ezen belül a biológiai kóroki tényezőkre és a megfelelő védőeszközök biztosítására.

Az országban 286 olyan munkahelyet tartanak nyilván, ahol pneumoconiosist okozó por expozíciójával kell számolni. A nyilvántartott egységek közül 259 munkahely (90,6%) ellenőrzését végezték el munkatársaink. Az ellenőrzött egységek 97,2%-ában a munkáltatók rendelkeznek kockázatbecsléssel.

A kis létszámú munkavállalót foglalkoztató gazdasági társaságoknál gyakori tapasztalat, hogy a kockázatbecslést nem műszeres mérésre alapozva készítik el, gyakran formális jellegű, hiányos tartalmú.

A kockázatkezelési stratégia kapcsán hozott intézkedések döntően a műszaki intézkedésre és az egyéni védelemre irányulnak. Az ellenőrzések tapasztalata azt mutatja, hogy az egyéni védőeszközök biztosítása folyamatosan megtörténik. A vizsgált egységek munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást minden esetben biztosították.

A 259 egységben tartott ellenőrzés során intézkedő határozat kiadására 12 esetben került sor, 1 esetben munkavédelmi, 1 esetben pedig szabálysértési bírságot szabtak ki kollégáink.

A rákkeltő anyagokkal/készítményekkel tevékenységet végző, bejelentett gazdálkodó egységek száma 1 035, ezek közül 540 munkáltatónál (52%) végzett országos felmérő vizsgálatot az ÁNTSZ.

A munkáltatók közel teljes körűen rendelkeztek kockázatbecsléssel, de ezek gyakran hiányosak voltak, mivel nem mindig terjedtek ki a rákkeltő anyagok kockázataira, több helyen csak munkabiztonsági szempontúak voltak, alátámasztó mérések elmaradása miatt mennyiségi értékelések hiányoztak, éves felülvizsgálatok elmaradtak. A szükséges egyéni védőfelszerelések rendelkezésre álltak a munkavállalók részére.

A rákkeltő anyagok kiváltására – egészségre kevésbé ártalmas anyaggal – általában műszaki/technológiai okok miatt nincs lehetőség. A legtöbb rákkeltő anyag az adott technológiában mással nem helyettesíthető.

Az ellenőrzések során feltárt hiányosságok miatt 49 esetben határozati, 5 esetben jegyzőkönyvi – átirati intézkedésre került sor. Kémiai terhelési bírságot 16 alkalommal (1 450 000 Ft), míg munkavédelmi/szabálysértési pénzbírságok kiszabására 1 alkalommal (50 000 Ft) került sor.

Tekintettel a korábbi években előfordult magas számú ornithosisos megbetegedésekre, valamint a víziszárnyas állományokban előfordult patogén H5N1-es madárinfluenza vírus előfordulása miatt, 2006-ban is az ÁNTSZ kiemelt munkatervi feladatként végezte el a baromfitartó- és feldolgozó telepek munkaegészségügyi vizsgálatát.

A 2006-os vizsgálati adatok szerint az országban

- 1 409 baromfitartó- és feldolgozó üzemet ellenőriztek munkatársaink, ahol 24 985 fő volt a munkavállalók száma,
- A 2006. év során elvégzett ellenőrzések tapasztalatai azt mutatják, hogy a 2005. évben észlelt leggyakoribb hiányosságok pótlásra kerültek. A felmérésben érintett egységek elkészítették a kockázatértékelés felülvizsgálatát, a biológiai kóroki tényezőkre, az egyéni védőeszköz juttatására és a megfelelő személyi higiéniére vonatkozó oktatás dokumentálása is javuló tendenciát mutat.
- Az őstermelőknél és a családi vállalkozások esetében továbbra is problémát jelent a nem megfelelő védelmi képességű egyéni védőeszköz használata.
- Az influenza elleni védőoltások felvételének száma továbbra sem az elvárásoknak megfelelő.
- Pozitív változást jelent a foglalkozás-egészségügyi orvosok szerepének erősödése a prevenciók tevékenységben.

Az ellenőrzések során feltárt hiányosságok miatt 66 esetben határozati, 90 esetben átirati intézkedésre került sor. Bírság kiszabására 13 alkalommal (570 000 Ft) került sor.

További kiemelt munkatervi feladatok voltak még 2006. évben:

- Az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség 2006-ban célul tűzte ki a fiatal munkavállalók munkahelyi biztonságának vizsgálatát („Biztos Kezdet” Kampány).

Az európai statisztikák szerint a munkahelyi balesetek gyakorisága a 18-24 évesek körében 50%-kal magasabb, mint a munkavállalók bármely más korosztályánál. A megfelelő felügyelet hiánya hozzájárul a balesetek ilyen nagy számához. A munkahelyükön a fiatalok nem ismerik a munkájukat, a környezetüket és az ezekhez kapcsolódó kockázatokat. A tapasztalatlanság azt jelenti, hogy valószínűleg nem ismerik fel a kockázatokat, vagy azokra nem figyelnek eléggé.

Az elmondottakra tekintettel, 2006. évben az ÁNTSZ kiemelt munkatervi feladat keretében vizsgálta a fiatal munkavállalók (18-24 év) munkakörülményeit a kereskedelem, vendéglátás, valamint az élelmiszeripar területén.

Az országos célellenőrzés során a vizsgált gazdálkodó egységek száma 519 volt, az itt foglalkoztatott 33 403 munkavállalóból 2 661 fő volt a 18-24 év közötti fiatal. A fiatalok 25%-át részmunkaidőben, 48%-át 8 órás munkaidőben, 27%-át több műszakban foglalkoztatták a vizsgált munkahelyeken. Foglalkozás-egészségügyi ellátásuk mindenhol biztosított volt. Ugyanezt tapasztaltuk az egyéni védőeszköz ellátásukkal kapcsolatban. Kockázatbecsléssel viszont munkáltatóik közel 10%-a nem rendelkezett. A munkába állás előtt a fiatal munkavállalók 12%-a nem részesült munkavédelmi oktatásban, illetve munkába állásuk kezdetén 9%-ban nem biztosítottak számukra szakmai felügyeletet. Foglalkozási megbetegedés 11, fokozott expozíció 2 esetben fordult elő a vizsgálat évét megelőző három évben.

Az ellenőrzések során feltárt hiányosságok miatt 116 esetben került sor bírság kiszabására, 2 esetben helyszíni bírság (20 000 Ft), 9 esetben szabálysértési bírság (475 000 Ft), 1 esetben munkavédelmi bírság (50 000 Ft), illetve 9 esetben kémiai terhelési bírság (500 000 Ft) formájában.

- A 3/2002. (II. 8.) SZCSM-EüM együttes rendelet 7.§-a rendelkezik a kedvezőtlen klímakörnyezetben történő munkavégzés szabályairól, így a melegben történő munkavégzésről.

A munkatársak 2006. augusztusában célellenőrzés keretében vizsgálták a meleg munkakörnyezetben történt munkavégzés körülményeit az ország egész területén.

Az ellenőrzésbe bevont szabadtéri munkahelyek jellemzően az építőipari, az építészeti, az építőanyag kereskedelmi, az út-parkfenntartási, a kertészeti, a mezőgazdasági, a hulladéklerakási, valamint az erdőgazdálkodási és a favágási tevékenységek, a zárt téri munkahelyek elsősorban a sütőipari, a vendéglátóipari, a konyhaüzemi, az öntödei, a hengerműi, a mosodai, valamint a hőközponti tevékenységek voltak.

A célellenőrzés során munkatársaink 685 munkáltatónál folytattak helyszíni vizsgálatokat, ebből 240 szabadtéri, 495 zárt téri munkahelyet érintett (volt munkáltató, ahol zárt és szabadtéri munkavégzést is folytattak).

A vizsgált egységekben foglalkoztatott munkavállalók száma 35 013 (20 164 férfi és 14 849 nő) volt. (Fiatal munkavállalókat 91 munkáltatónál foglalkoztattak).

A zárt téri munkahelyeken a tiszta levegőt 441 munkahelyen természetes, 279 munkahelyen mesterséges, s mindössze 103 helyen klímaberendezés beépítésével biztosították, de legtöbb helyen a természetes és mesterséges szellőzés kombinációja is megtalálható. Az ellenőrzött munkahelyeken 130 egységben 24 °C alatt volt a hőmérséklet, 508 munkahelyen 24-35 °C-ot, 64 helyen pedig 35 °C feletti hőmérsékletet mértek. A munkáltatók 0,9%-ban (6 munkahely) nem biztosítottak az ártalmak kivédésére megfelelő egyéni védőeszközöket, illetve 2%-ban nem biztosították a dolgozók a foglalkozás-egészségügyi ellátását.

Nem volt kockázatanalízis 90 munkáltatónál (13%), és ahol ez rendelkezésre állt, ott is 136 helyen nem tértek ki ebben a klimatikus tényezők hatásainak kivédésére.

Munkaszervezési intézkedéseket – meleg miatt – a munkáltatók közel fele (331) vezetett be, ilyenek voltak pl.: korábbi munkakezdés, hosszabb ebédidő hűvös ebédlőben, későbbi délutáni újrakezdés, esetenként délutáni műszak helyett éjszakaira való áttérés, stb.

Pihenő, illetve megfelelő szociális helyiségek mindössze 16 helyen (2%) voltak kifogásoltak, vagy hiányoztak is. A munkavállalók részére jellemzően óránként biztosítottak 5-10 perc pihenőidőt, csak ott vonták ezeket össze, ahol ezt a technológia indokolta (pl. mosodák, konyhaüzem, pékség, öntöde). A munkavállalók részére 9 helyen nem biztosítottak igény szerinti gyakorisággal megfelelő hőmérsékletű ivóvizet, s a védőital kiszolgálás közegészségügyi körülményei 14 helyen kifogásoltak voltak (poharak hiánya).

241 esetben vált szükségessé intézkedés a hiányosságok felszámolására. Kiszabott bírság összege 2 515 000 Ft volt. A bírságokat elsősorban kockázatbecslés hiánya vagy ennek nem megfelelő tartalma, egyéni védőeszköz juttatás hiányosságai, védőítal biztosításának nem megfelelő volta, illetve a szociális helyiségek kialakításának hiányosságai miatt szabtak ki kollégáink.

Az 5/2002. (XI. 12.) FMM rendeletben előírtaknak megfelelően 2003. január 1-jén kezdte működését az Országos Munkahigiénés- és Foglalkozás-egészségügyi Intézetben az ÁNTSZ Munkavédelmi Információs Szolgálat, mely telefonon nyújt tájékoztatást. Az ÁNTSZ Munkavédelmi Információs Szolgálatához 2006-ban 2 220 telefonos megkeresés érkezett, ami az előző évi adatokhoz képest 15%-os emelkedést mutat. Az adatokat értékelve megállapítható, hogy a legtöbb kérdés a munkahelyek munkahigiénés követelményeivel, valamint a munkahelyi dohányzással kapcsolatban érkezett.

Változatlanul nagy érdeklődésre tart számot a veszélyes anyagokkal, veszélyes készítményekkel és a rákkeltő vegyi anyagokkal végzett tevékenységre vonatkozó szabályozás.

A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos fokozódó érdeklődést a madárinfluenza, az egészségügyi intézményekben dolgozók biológiai kockázata (hepatitis, HIV, TBC) mellett a nyári időszakban a nyílt téri munkahelyeken végzendő munka során a kullancscsípés veszélye, az ornithosisal történő fertőzés lehetősége, valamint a rágcsőlék vizeletével terjedő kórokozók kivédése váltotta ki.

A munkaegészségügyi és kémiai biztonsági felügyelet 2006. évben a következő további feladatokat teljesítette:

Kémiai Biztonság

A 41/2000. (XII. 20.) EüM-KöM együttes rendelet előírásainak figyelembevételével 2006. április-szeptember közötti időszakban az ország egész területére kiterjedő ellenőrzés sorozatot végeztek munkatársaink, melynek célja „A textil- és bőriparban felhasznált veszélyes anyagok, veszélyes készítmények felmérése, vizsgálata, különös tekintettel az azoszínezékekre vonatkozó korlátozó rendelkezések betartására” volt. (Az azofestékekből felszabadulhatnak rákkeltő aminok, melyek az ezekkel foglalkozók, illetve ezen színezékekkel festett bőr- és textilárukat viselők egészségét veszélyeztethetik, amennyiben a festék azoszínezék tartalma 0,1 tömeg %-nál magasabb, illetve környezetkárosító hatással is számolni kell.)

Az ellenőrzés során 573 textil- és bőripari gazdálkodó egységben végeztek vizsgálatot. Országos tapasztalatként elmondható, hogy a hazai textilipar az elmúlt évek során jelentős térvésztestet szenvedett el, az elmúlt évtizedek nagyüzemei felaprózódtak, a piaci vezető szerepet a kis- és középvállalkozások vették át.

A tevékenység jellegében is változás állt be, mivel a gyártás, előállítás mellett a félkész vagy kész alapanyagok, késztermékek (ruhaneműk, bőrárak, cipők) távol-keleti importja jelentősen megnőtt hazánkban.

Az ellenőrzések során 21 679 munkavállaló munkakörülményeit vizsgáltuk. E könnyűipari tevékenységre jellemző a női munkavállalók magasabb aránya. Az ellenőrzött egységekben a női munkavállalók száma 16 233 fő (75%), míg a férfi munkavállalók száma 5 446 fő (25%) volt. Az ellenőrzött egységekben mindössze 20 helyen használtak azoszínezékeket tartalmazó festőanyagot. A felhasználó cégek az esetek 50%-ban nem tudták igazolni a színezőanyagok típusát, illetve nem tudták egyértelműen bizonyítani, hogy az azoszínezék tartalom a jogszabályban meghatározott vizsgálati módszer szerint igazoltan 0,1 tömeg %-nál kisebb. A vizsgálat megerősítette azt a gyanút is, hogy je-

lentős mennyiségben, elsősorban a távol-keletről származó textíliák behozatala, feldolgozása az ÁNTSZ számára szinte teljesen rejtve marad.

Az ellenőrzések során azt tapasztaltuk, hogy a tevékenység során felhasznált veszélyes anyagok biztonsági adatlapjai több esetben hiányoztak, vagy nem feleltek meg az előírásoknak, hiányzott a forgalmazó/importőr megnevezése.

Az ellenőrzésbe bevont gazdálkodói egységeknél közel 10%-ban nem történt meg a munkahelyi kockázatbecslés, nem volt biztosított a dolgozók részére a foglalkozás-egészségügyi szakellátás (2%-ban), nem volt megfelelő az egyéni védőeszköz ellátás sem (6%-ban).

A hiányosságok megszüntetése érdekében munkatársaink 178 esetben intézkedtek, mely az ellenőrzött egységek számának 31%-át tette ki.

Intézkedések között legnagyobb számban az átiratok szerepeltek, melyek – területi illetékesség hiányában – elsősorban a biztonsági adatlapok kivizsgálásával, valamint megfelelőségi tanúsítványok beszerzésével kapcsolatban születtek. A rendelkező határozatok elsősorban a szükséges dokumentációk pótlására, felülvizsgálatára irányultak.

Munkavédelmi bírság kiszabása 2 esetben történt 250 000 Ft értékben. A kémiai terhelési bírságok száma 12 volt, melyeket elsősorban a veszélyes anyaggal, veszélyes készítménnyel végzett tevékenység bejelentése nélkül végzett munka miatt, illetve biztonsági adatlapok, kockázatbecslési dokumentációk hiánya miatt szabtak ki kollégáink 870 000 Ft értékben.

Szintén kiemelt munkatervi feladat volt „Az építőipari termékeket forgalmazó egységekben a cement és cement tartalmú készítmények forgalmazásának ellenőrzése, figyelemmel az egyes veszélyes anyagokkal, veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes tevékenységek korlátozásáról szóló 41/2000. (XII. 20.) EüM-KöM együttes rendeletben foglalt előírásokkal” kapcsolatos célvizsgálatok lebonyolítása.

Az ellenőrzések során országosan 1 032 db cement és cement tartalmú készítményeket gyártó és forgalmazó egység vizsgálatát végezték el munkatársaink. (TÜZÉP telepek, készbeton előállító üzemek, festék-vegyiárúk kis- és nagykereskedések, építőanyag és szaniter áru boltok, valamint vaskereskedések ellenőrzésére került sor.)

A céllenőrzések kapcsán 7 145 munkavállaló munkakörülményeit vizsgálták kollégáink. A cement és cement tartalmú termékek gyártására, valamint a kereskedelmi szektor ezen részére jellemző a férfi munkavállalói többség. Az ellenőrzött egységekben 69% (4 958 fő) volt a férfi és 31% (2 199 fő) volt a női dolgozók aránya.

Az ellenőrzött 1 032 egységből 986 helyen folytattak – elsősorban hazai gyártmányú – cementforgalmazást.

Az ellenőrzés során azt tapasztaltuk, hogy a vizsgált egységek 8%-ában nem tudták a forgalmazott cement készítmények biztonsági adatlapjait bemutatni, a fellelt biztonsági adatlapok 12%-ában hiányosságok voltak tapasztalhatók (importáló adatai nem voltak feltüntetve, a termék króm (VI) tartalmának feltüntetése hiányzott, nem hazai jogszabályoknak megfelelő határértékek, pontatlan R és S mondat feltüntetés, stb.). A cement és cement készítmények csomagolásával, feliratozásával kapcsolatban több vizsgált egységben (kb. 7%) hiányosságok mutatkoztak (olvashatatlan vagy elmosódott feliratozás, többszöri felülcímkézés, gyártó-forgalmazó feltüntetésének, csomagolás dátumának, illetve felhasználhatósági idő feltüntetésének hiánya.).

Az országos ellenőrzés során 262 db intézkedés történt és összesen 3 498 000 Ft értékben bírság kiszabására került sor. 10 esetben helyszíni bírságot szabtak ki munkatársaink 91 000 Ft értékben, a veszélyes anyag bejelentésének hiánya, biztonsági adatlap hiánya miatt, 1 esetben szabálysértési bírság született 30 000 Ft értékben szociális létesítmény terméktárolásra történő használata miatt. 5 esetben munkavédelmi bírság

lett kiróva 250 000 Ft értékben, elsősorban a munkavállalók időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatainak hiánya miatt. 57 alkalommal kémiai terhelési bírság kiszabására is sor került 3 127 000 Ft összegben, mely bírságokat veszélyes anyagokkal, veszélyes készítményekkel történő tevékenység bejelentésének hiánya miatt, kockázatbecslés nélküli munkavégzés miatt, csomagolási, feliratozási, jelölési hiányosságok, illetve nyilvántartási kötelezettség elmulasztása miatt, valamint a biztonsági adatlapok hiánya és a króm tartalom feltüntetésének hiánya miatt róttak ki.

147 db átírató intézkedés is történt, melyek elsősorban a biztonsági adatlapok hiánypótlására, illetve hiányosságainak kivizsgálására irányultak.

2. A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek összefoglaló adatai

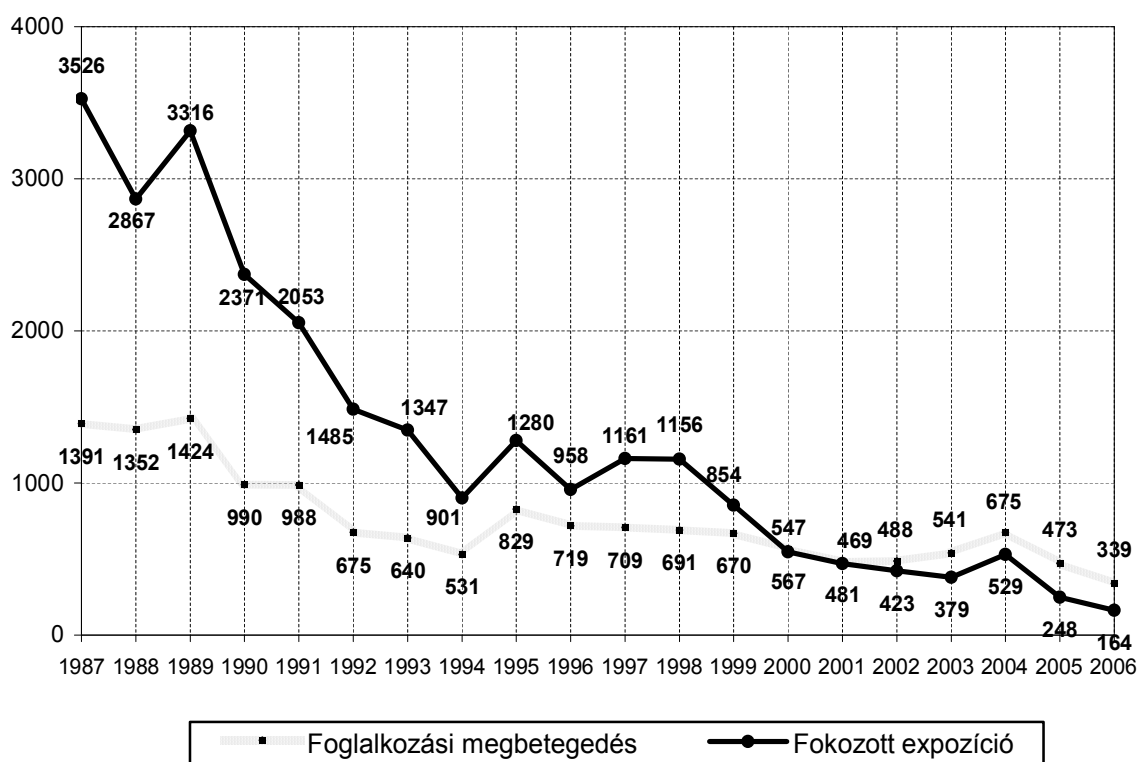
2. 1. A bejelentett esetek leírása

2006-ban 339 foglalkozási megbetegedést (mérgezést) jelentettek, 28%-kal kevesebbet, mint az előző évben (473). A bejelentett esetek 74%-a járt keresőképtelenséggel. A fokozott expozíciós esetek számában a 2005. évhez képest 34%-os csökkenés tapasztalható, amit az **5. ábra** mutat.

Foglalkozási csoportok (FEOR) szerint a megbetegedéseknél a bányászati foglalkozásúak száma a legmagasabb 28% (95 fő), míg a fokozott expozíciós eseteknél a vas- és fémipari foglalkozásúak aránya a legnagyobb: 54% (89 fő).

5. ábra

1. ábra

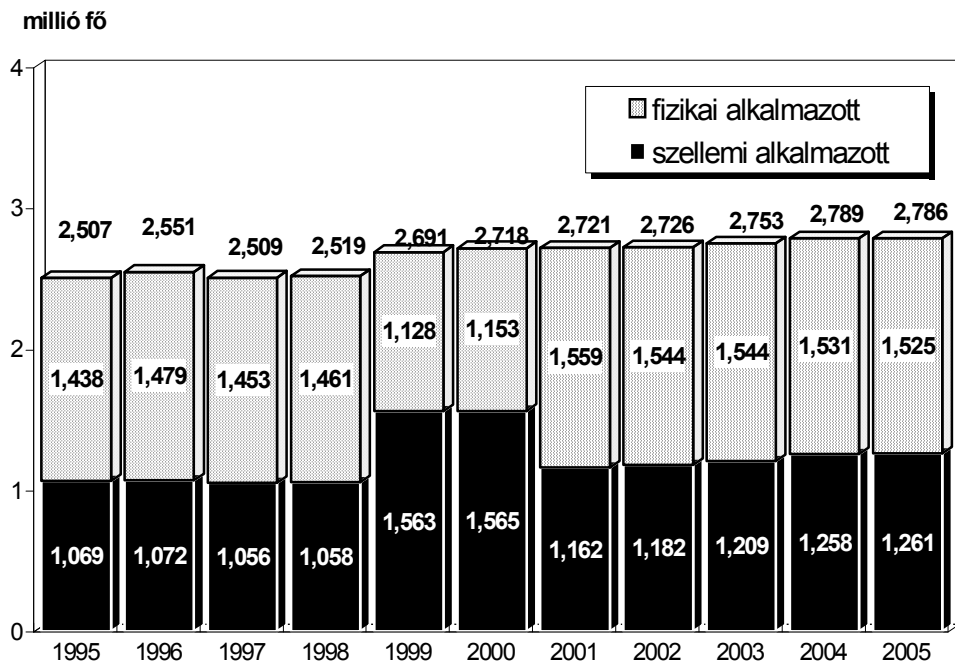

2005-ben az alkalmazásban állók* létszáma 2 786 597 fő volt. Ez 0,1%-kal kevesebb, mint 2004-ben (2 789 588 fő)

* Az alkalmazásban állók meghatározásának fogalma a Módszertan c. fejezetben található 1998-ig 10, 2000-ig 5, 2001-től 4 fő feletti gazdasági szervezetek adatai.

6. ábra

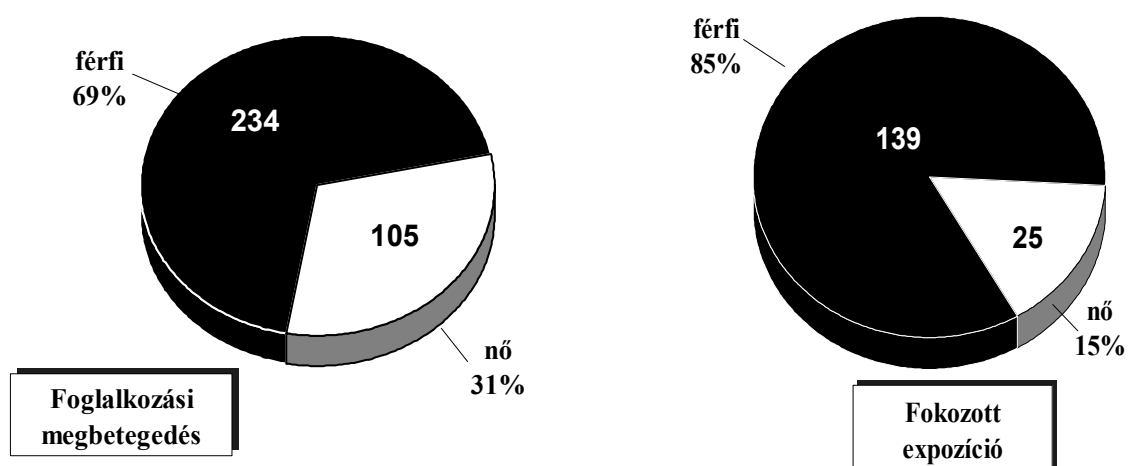
Az alkalmazásban állók létszáma (1995-2005)

A 2006-ban a bejelentett munkavállalók túlnyomó többsége férfi volt: arányuk a foglalkozási megbetegedések között 69%, a fokozott expozíciós esetek között 85% (7. ábra).

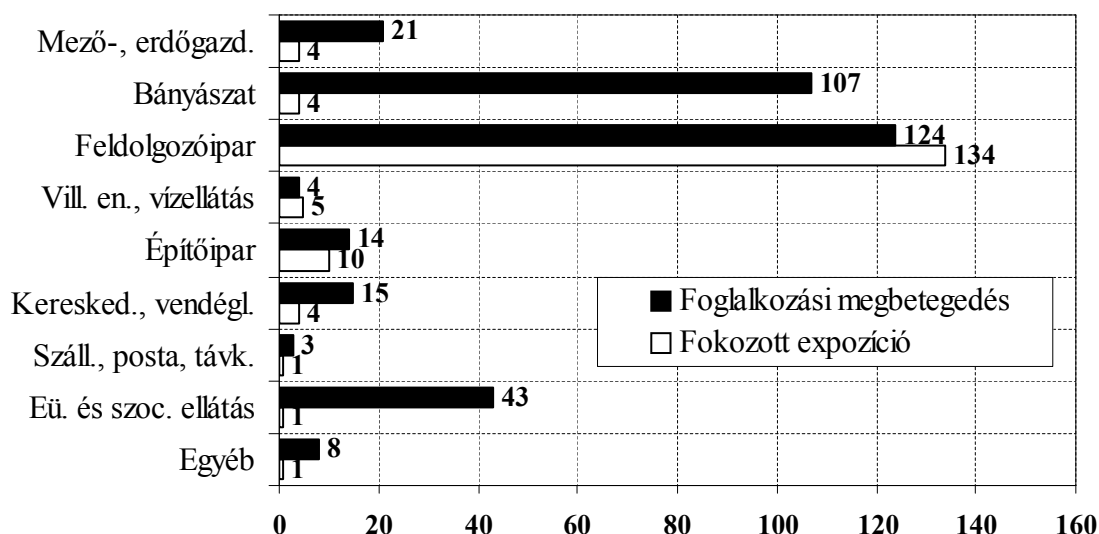
7. ábra

A bejelentett esetek nemek szerinti megoszlása

8. ábra

A bejelentett esetek száma nemzetgazdasági áganként

Nemzetgazdasági áganként legtöbb foglalkozási megbetegedést a feldolgozóiparból jelentették (az összes megbetegedés 37%-a, 124 eset). Ezt követi a bányászat (32%, 107 eset) majd az egészségügyi és szociális ellátás (13%, 43 eset) (8. ábra).

Az iparból⁺ (bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-ipar és vízellátás) összesen 235 foglalkozási megbetegedést jelentettek (az összes bejelentés 69%-a).

A 10 ezer alkalmazásban állóra jutó bejelentések számát tekintve, a legtöbb megbetegedés változatlanul a bányászatban (206,5) fordult elő (9. ábra). Ez a magas érték a légzőrendszeri megbetegedések (81 fő, 76%) magas számából adódik.

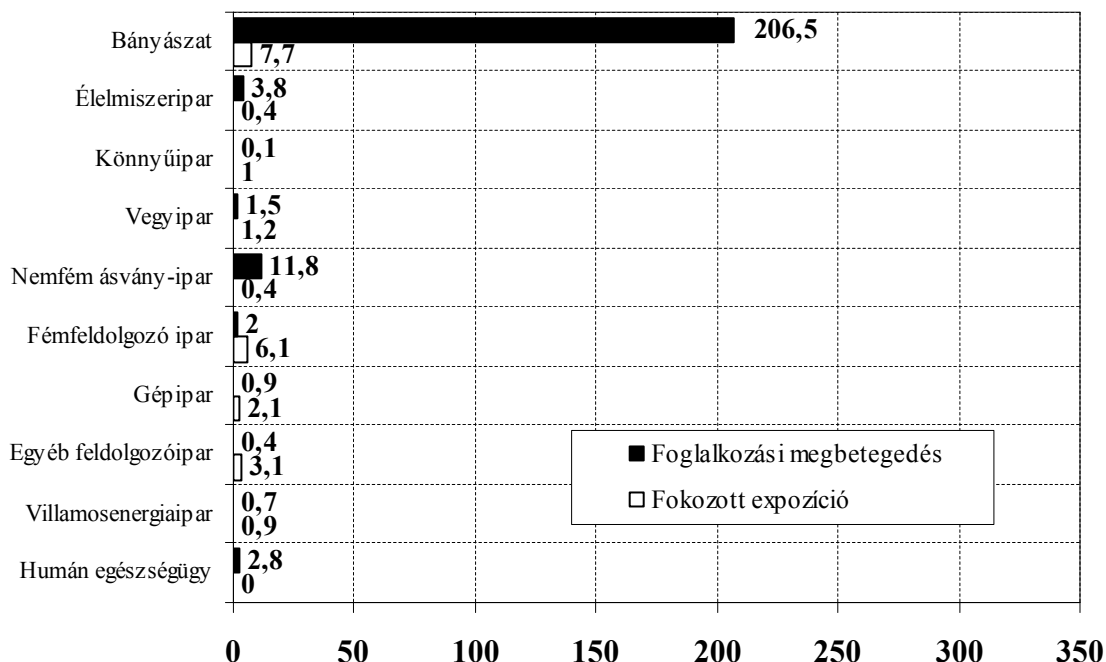
Az egészségügyből és szociális ellátásból bejelentett megbetegedések (43 fő), 35%-a hepatitis (15 eset), 26%-a biológiai kóroki tényezők által okozott egyéb megbetegedések (11 eset). A fokozott expozíciós esetek száma az iparban⁺ a legmagasabb: 143 (az összes bejelentés 87%-a). A legtöbb fokozott expozíciós eset a feldolgozóiparból került bejelentésre (134 eset, 82%) (8. ábra).

⁺ Módszertan

⁺⁺ Tekintettel arra, hogy a bejelentett foglalkozási megbetegedések 69 %-át (235 eset) az iparból jelentették, ezért az elemzést az ipari ágazatokra vonatkoztatva végeztük. A továbbiakban - ahol a bejelentett esetek száma döntően az iparból érkezett - ezt a gyakorlatot követtük. A szolgáltatás veszélyességének demonstrálása végett feltüntettük még az egészségügy standardizált adatait. Lásd még a Módszertan fejezet.

9. ábra

A 10 ezer alkalmazásban állóra jutó bejelentett esetek száma az ipari ágazatokban⁺⁺, valamint a humán egészségügyi ellátásban

A 10 ezer alkalmazottra jutó legtöbb fokozott expozíciós esetet (az ipari ágazatok közül) a bányászatból (7,7) és a fémfeldolgozó-iparból (6,1) jelentették (9. ábra).

A bejelentett foglalkozási megbetegedések adatait elemezve meg kell jegyezni, hogy a tényyszerű adatok nem teljes mértékben mutatják a valós helyzetet, mivel a bejelentésekkel szemben az érintettek ellenérdekeltsége tapasztalható.

2.2. Halálos kimenetelű foglalkozási megbetegedések

2006-ban 10 haláleset fordult elő (2005-ben 11 eset volt). A halálos kimenetelű esetek a következők voltak:

4 tüdőrák okozta haláleset fordult elő egy ércbányászati vállalat egykori dolgozói között.

Gombatelepen villanyszerelő, illetve mezőgazdasági erőgépezető munkakörben foglalkoztatott **3 fő** munkavállaló **kén-hidrogén-mérgezés** következtében veszítette életét. Egyikük a gombatelep komposztüzemének területén lévő vízgyűjtő aknába szállt le, hogy az ott elhelyezett, akadozó működésű búvárszivattyút ellenőrizze, illetve megjavítsa. A szivattyú technológiai funkciója a csurgalékvíz a komposztüzembe való visszajuttatása volt. Az aknában azonban feldúsult a kén-hidrogén, emiatt a javítást vállaló dolgozó eszméletét veszítette, majd a csurgalékvízbe fulladt, hasonlóan a mentésére siető társához. A harmadik, az aknába ugyancsak mentési célból és szintén egyéni légzésvédő és biztosítás nélkül beszálló munkavállaló többhetes kórházi kezelést követően hunyt el, ápolása során mindvégig comatosus állapotban volt.

Baromfifeldolgozó üzem **1 fő** munkavállalóját 2005. július 25-től munkaerő-kölcsönzés keretében foglalkoztatták az üzem víziszárnyas üzemrészében utótisztítóként. 2005. december 17-én jelentkezett házi orvosánál gyengeség, köhögés, láz és hasmenés tünetekkel, majd 2005. december 20-án kórházba szállították, ahol ápolásának 3. napján kiterjedt, kétoldali, szövődmenyes pneumóniában elhalálozott. A szerológiai és kórszövettani vizsgálat igazolta a **Chlamydia psittaci-fertőzést**.

Naso- és mesopharynx tumor alakult ki **1 fő** galvanizáló szakmunkásnál. Megbetegedését az OMFI Toxikológiai Bizottsága a 45 éves **króm-trioxid** expozíció következményének tartotta.

Eternitgyárban csőfelrakó munkakörben foglalkoztatott **1 fő** munkavállalónál 21 éves azbesztexpozíciót követően alakult ki **mesothelioma**.

10. táblázat

Halálos kimenetelű foglalkozási megbetegedések

<i>Eset-szám</i>	<i>Diagnózis</i>	<i>Munkahely</i>	<i>Foglalkozás</i>
4	tüdőrák	ércbánya	vájár, csillás
3	kén-hidrogén mérgezés	gombatelep	villanyszerelő, mezőgazdasági vontatóvezető
1	króm-trioxid	galvanizáló	felületkezelő
1	ornitózis	baromfifeldolgozó	húsfeldolgozó
1	mesothelioma	eternitgyár	csőfelrakó

2.3. Tömeges foglalkozási megbetegedések és fokozott expozíciós esetek

2.3.1. Tömeges foglalkozási megbetegedések

2006-ban 4 tömeges megbetegedés volt, ami 40 főt érintett. A bejelentettek 50%-a nő és 50%-a férfi. (2005-ben 7 eset volt 120 mérgezettel).

2.3.2. Tömeges fokozott expozíciós esetek

2006-ban 1 tömeges fokozott expozíció fordult elő 5 bejelentéssel, ez 86%-kal kevesebb, mint az elmúlt évben. 2006-ban a bejelentések között csak férfiak vannak (2005-ben 18 férfi és 19 nő).

11. táblázat

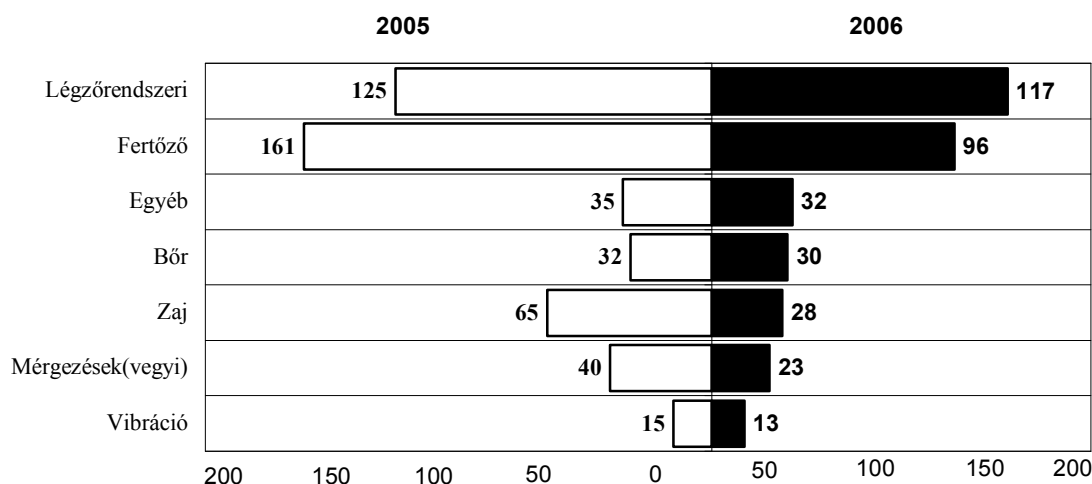
A tömeges fokozott expozíciós esetek megoszlása nem és kóroki tényezők szerint 2006-ban			
FOKOZOTT EXPOZÍCIÓ KÓROKI TÉNYEZŐJE	<i>Férfi</i>	<i>Nő</i>	<i>Együtt</i>
Nikkel	5	-	5
Összesen	5	-	5

3. A foglalkozási megbetegedések (mérgezések) részletes adatai

A bejelentett foglalkozási megbetegedések kórformák szerinti megoszlását illetően - az előző évtől eltérően - az első helyen a légzőrendszeri megbetegedések állnak, második helyre a fertőzőbetegségek kerültek, ezt követik az egyéb megbetegedések, valamint a bőrbetegségek. (10. ábra)

10. ábra

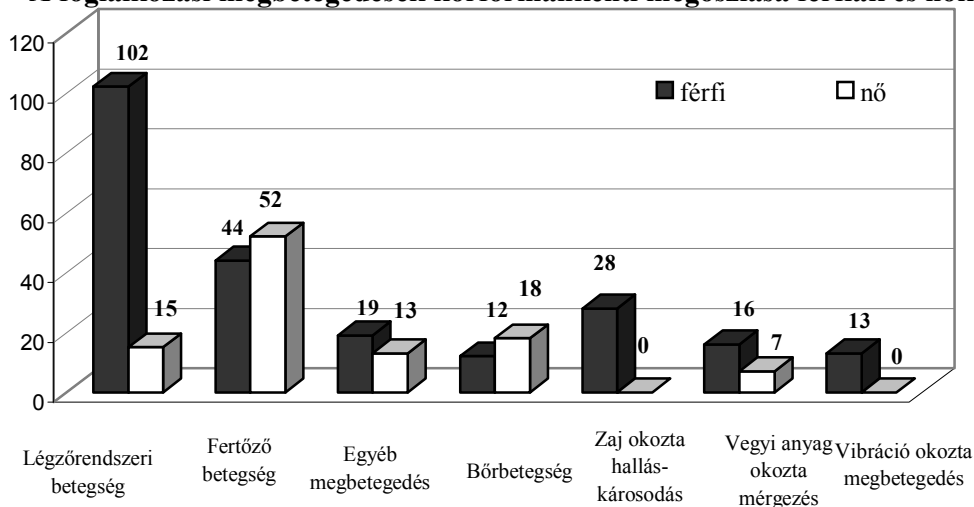
A bejelentett foglalkozási megbetegedések alakulása főbb kórformák szerint

A nők aránya legnagyobb a bőrbetegségek, a fertőzőbetegségek és az egyéb megbetegedések között: 60, 54, illetve 41%. A férfiak aránya legmagasabb a zaj okozta halláskárosodások, a vibráció, a légzőrendszeri megbetegedések, és a vegyi anyag okozta mérgezések között, sorrendben: 100%, 100%, 87%, 70 % (11. ábra).

11. ábra

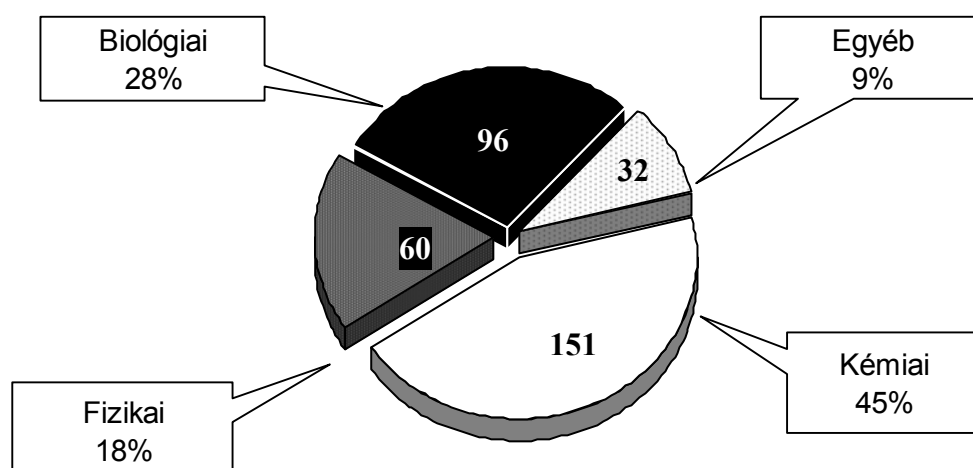
A foglalkozási megbetegedések kórformánkénti megoszlása férfiak és nők között

Ha a foglalkozási megbetegedések megoszlását a kóroki tényezők fő csoportjai szerint elemezzük, megállapítható, hogy első helyen az elmúlt évhez hasonlóan a kémiai, második helyen a biológiai, a harmadik helyen pedig a fizikai kóroki tényezők által okozott megbetegedések állnak. (12. ábra)

12. ábra

A foglalkozási megbetegedések megoszlása a kóroki tényezők fő csoportjai szerint

III. A MUNKAVÉDELMI ÉRDEKEGYEZTETÉS

Az Országos Érdekegyeztető Tanács állandó szakbizottságaként működik a Munkavédelmi Bizottság, melynek feladata az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos makroszintű érdekegyeztetés.

A Bizottság a munkavállalók és a munkáltatók érdekképviselői, valamint a Kormány képviselőiből áll, és saját ügyrendje alapján működik, titkársági feladatait pedig az OMMF látja el.

A Bizottság közreműködött több, a munkakörülményeket érintő munkavédelmi tárgyú jogszabály véleményezésében, és jelentős szerepet töltött be a munkáltatói és munkavállalói érdekek érvényesítésében.

A munkaadói és a munkavállalói oldal képviselői korábban kifogásolták a Bizottság tagjainak a hatóságok részéről történő tájékoztatási gyakorlatát és a működés körülményeit, mára azonban a helyzet kedvező változásáról számoltak be.

Mind a munkavállalói, mind a munkáltatói oldal támogatta az egységes munkavédelmi hatóság kialakítását, amely a államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intézkedésekről szóló 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozat kiadásával valósult meg. Ugyanakkor megállapították, hogy a határozat végrehajtása nem volt gördülékeny, és emiatt közösen az egészségügyi, illetve a szociális és munkaügyi miniszterhez fordultak.

A Bizottság az előző évekhez hasonlóan meghatározta a munkavédelmi jellegű bírságok felhasználására érkezett pályázatok kiemelt támogatási céljait, majd véleményezte a beérkezett pályázatokat és egyhangú javaslattal élt a döntésre jogosult miniszter felé.

Az érdekegyeztetés hozzájárult a munkavédelem országos programja 2006. évi intézkedési és ütemterve kialakításához is. A munkaadói oldal a munkavédelem országos programjával kapcsolatban beszámolt arról is, hogy a gazdálkodó szervezetek finansziális ösztönzésének legfontosabb eszköze az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek kialakítását és folyamatos fejlesztését elősegítő munkahelyi egészségbiztosítási rendszer létrehozása lenne, ezért kifogásolta, hogy a Program 2006. évi intézkedési tervéből a rendszer felállításának további feladatai kimaradtak.

Az oldalak képviselői a kitűzött célok megvalósulása és végrehajtása érdekében határozottabb intézkedéseket, a munkahelyi egészségbiztosítási rendszer kialakítása érdekében politikai támogatást is sürgettek.

Az Mvt. 11. §-a alapján kiadásra kerülő, az egyes veszélyes tevékenységekre vonatkozó biztonsági szabályzatok közül többnek a hiányát jelezte a munkavállalói oldal (pl. Egészségügyi Biztonsági Szabályzat), valamint kérte a szabályzatok közül az Emelőgép, valamint Hegesztés Biztonsági Szabályzatának korszerűsítési munkáinak felgyorsítását.

A munkavállalói oldal hangsúlyozta, hogy a Munkavédelmi Kutatási Közalapítvány megszüntetését előíró kormányhatározat elfogadásával a munkavédelmi kutatás nehéz helyzetbe került. Mindkét oldal támogatta az OMMF-nek a helyzet rendezésére vonatkozó elképzelését annak érdekében, hogy ne vesszen kárba az a hazai és nem utolsó sorban nemzetközi megbecsülés, kapcsolat és tapasztalat, amelyet az intézet hosszú évek alatt megszerzett, illetve kialakított.

A munkavállalói oldal a munkavédelmi információs rendszerrel kapcsolatban kiemelte, hogy a befolyt bírságok összege hatékonyabb információs rendszer működtetését is lehetővé teszi, ezért javasolta átfogó információs stratégia kialakítását. Jó döntésnek tartotta azonban az Országos Munkavédelmi Képző és Továbbképző Kft. privatizálását, ami hozzájárult egy korszerű felső-, illetve középfokú munkavédelmi oktatóbázis megteremtéséhez.

Összegezve elmondható, hogy az OÉT Munkavédelmi Bizottsága eredményesen tudta betölteni az Mvt.-ben rögzített feladatát. Az ügyvivői egyeztetések rendszerének bevezetése is jelentősen hozzájárult a konfliktusok előzetes kezeléséhez.

Kérem a Kormányt, hogy a nemzetgazdaság 2006. évi munkavédelmi helyzetéről szóló jelentést elfogadni szíveskedjék.

Budapest, 2007. augusztus „ „

Dr. Lamperth Mónika
szociális és munkaügyi miniszter

1. számú függelék: A munkabalesetek alakulása ágazati bontásban 2006. évben

Ágazat	Összesen	Halálos	Súlyos csonkulás	Egyéb súlyos	Súlyos összesen	Csonkulásos összesen
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és erdőgazdálkodás	1 064	16	3	9	28	26
Bányászat	14	0	0	0	0	0
Élelmiszer, ital gyártása	1 546	1	1	1	3	23
Dohánytermék gyártása	1	0	0	0	0	0
Textília gyártása	214	1	1	0	2	6
Ruházati termék gyártása; szörmekikészítés, -konf.	163	0	0	0	0	1
Bőrkikészítés; táskafélék, szíjzat, lábbeli gyártása	90	0	0	0	0	0
Fafeldolgozás, fonott árú gyártása	320	2	6	1	9	31
Papír, papírtermék gyártása	219	1	0	1	2	4
Kiadói, nyomdai tevékenység, egyéb sokszorosítás	150	0	0	0	0	1
Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás, nukleáris fűtőanyag gyárt	47	0	0	0	0	1
Vegyi anyag, termék gyártása	261	2	0	0	2	3
Gumi- műanyag termékek gyártása	521	0	2	1	3	11
Egyéb nem fém ásványi termék gyártása	536	1	1	0	2	12
Fémalapanyag gyártása	452	1	0	1	2	8
Fémfeldolgozási termék gyártása	1 302	4	4	1	9	29
Gép, berendezés gyártása	1 015	2	1	0	3	20
Iroda-, számítógépgyártás	24	0	0	0	0	0
Máshova nem sorolt villamos-gép, készülék gyártása	507	1	0	0	1	5
Híradástechnikai termék, készülék gyártása	574	0	0	0	0	7
Műszergyártás	78	0	0	0	0	1
Közúti járműgyártás	694	0	0	1	1	12
Egyéb jármű gyártása	118	1	0	0	1	1
Bútorgyártás, máshova nem sorolt feldolgozóipari termék gyártása	295	0	2	0	2	14
Fém visszanyerése hulladékból	26	0	0	0	0	1
Villamos energia-, gáz-, gőz- és vízellátás	374	2	0	2	4	4
Építőipar	1 445	35	6	12	53	30
Jármű, üzemanyag kereskedelem	325	1	0	0	1	2
Nagykereskedelem	828	4	2	1	7	9
Kiskereskedelem	1 706	4	2	2	8	13
Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás	509	2	2	1	5	4
Szárazföldi, csővezetékes szállítás	1 614	12	7	2	21	11
Vízi szállítás	19	0	0	0	0	2
Légi szállítás	37	0	0	0	0	1
Szállítást kiegészítő tevékenység, utazásszervezés	346	2	0	0	2	1
Posta, távközlés	669	0	0	0	0	0
Pénzügyi tevékenység (biztosítás nélkül)	61	0	0	0	0	1
Biztosítás (kivéve: kötelező társadalmi biztosítás)	18	0	0	0	0	0
Biztosítást kiegészítő tevékenység	14	0	0	0	0	0
Ingatlanügylek	204	1	1	1	3	3
Gépjárműköcsönzés	21	1	0	0	1	0
Számítástechnikai tevékenység	27	0	0	0	0	0
Kutatás, fejlesztés	23	0	0	0	0	0
Gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatás	566	6	1	1	8	6
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	632	6	0	6	12	5
Oktatás	831	4	0	0	4	6
Egészségügyi, szociális ellátás	1 385	5	0	2	7	4
Szennyvíz-, hulladékkezelés, településtisztasági szolgáltatás	408	1	1	1	3	4
Érdekképviselési tevékenység	37	0	1	0	1	2
Szórakoztatás, kultúra, sport	273	3	0	1	4	2
Egyéb szolgáltatás	80	1	0	0	1	0
Területen kívüli szervezetek	2	0	0	0	0	0
Összesen:	22 685	123	44	48	215	327

2. számú függelék: Munkabalesetek alakulása területi bontásban

	Összesen		Előző év %-ban	Összes súlyos		Halálos		Súlyos csonkulásos		Egyéb súlyos	
	2005	2006		2005.	2006.	2005.	2006.	2005.	2006.	2005.	2006.
NYUGAT-DUNÁNTÚL	2808	2789	99,3	31	30	18	15	8	9	5	6
Győr-Moson-Sopron megye	1550	1514	97,7	16	13	7	4	5	5	4	4
Vas megye	792	808	102,0	4	12	2	8	1	2	1	2
Zala megye	466	467	100,2	11	5	9	3	2	2	0	0
KÖZÉP-DUNÁNTÚL	3693	3431	92,9	33	34	15	19	9	4	9	11
Fejér megye	1427	1315	92,2	17	13	10	9	2	0	5	4
Komárom-Esztergom megye	1250	1209	96,7	7	8	2	3	3	3	2	2
Veszprém megye	1016	907	89,3	9	13	3	7	4	1	2	5
DÉL-DUNÁNTÚL	2249	1993	88,6	29	20	11	12	5	3	13	5
Baranya megye	876	788	90,0	8	4	3	2	2	0	3	2
Somogy megye	696	614	88,2	11	5	7	2	0	2	4	1
Tolna megye	677	591	87,3	10	11	1	8	3	1	6	2
KÖZÉP MAGYARORSZÁG	6473	6295	97,3	42	48	23	32	13	10	6	6
Főváros	4417	4285	97,0	18	20	12	15	4	3	2	2
Pest megye	2056	2010	97,8	24	28	11	17	9	7	4	4
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG	2958	2739	92,6	23	22	11	12	5	4	7	6
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	1453	1261	86,8	13	7	5	1	3	4	5	2
Heves megye	802	796	99,3	6	10	3	8	2	0	1	2
Nógrád megye	703	682	97,0	4	5	3	3	0	0	1	2
ÉSZAK-ALFÖLD	2649	2703	102,0	40	26	21	14	8	5	11	7
Hajdú-Bihar megye	870	898	103,2	15	14	6	8	5	2	4	4
Jász-Nagykun-Szolnok megye	947	959	101,3	17	5	9	1	3	2	5	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	832	846	101,7	8	7	6	5	0	1	2	1
DÉL-ALFÖLD	2939	2526	85,9	33	29	22	14	4	8	7	7
Bács-Kiskun megye	1061	907	85,5	17	17	9	9	3	5	5	3
Békés megye	943	783	83,0	5	7	4	3	1	1	0	3
Csongrád megye	935	836	89,4	11	5	9	2	0	2	2	1
KÜLFÖLD	202	209	103,5	7	6	4	5	1	1	2	0
ÖSSZESEN	23971	22685	94,6	238	215	125	123	53	44	60	48

3. számú függelék: Halálos munkabalesetek 2006. évben

A BALESET FAJTÁJA		BALESETEK SZÁMA		% *	% **
		2005.	2006.		
1. KÖZLEKE-DÉS	Közúti jármű karambol	30	31	103%	25%
	Közúti (üzemi úti)	1	1	100%	1%
	Gyalogos és kerékpáros gázolása	3	6	200%	5%
	Üzemen belül gépjármű közlekedés	1	2	200%	2%
	Légi közlekedés	0	1	-	1%
	Vasúti jármű karambol	0	1	-	1%
2. ESÉS	Esés magasból (be-, leesés)	22	18	82%	15%
	Esés azonos szinten	0	3	-	2%
3.	Vasúti vágányon, vágány közelében történő munkavégzés közben	3	3	100%	2%
4.	Anyagmozgatás (gépi, kézi)	8	9	113%	7%
5.	Tárgyak esése magasból (nem anyagmozgatás közben, pl. fadöntés)	4	4	100%	3%
6.	Betemetés (pl. földomlás, ömlesztett anyag által)	6	8	133%	7%
7.	Fulladás (pl. folyadékba)	3	2	67%	2%
8.	Áramütés (villamos ív által okozott égés)	6	5	83%	4%
9.	Égés, robbanás	7	5	71%	4%
10.	Gáz (füstmérgezés is)	4	3	75%	2%
11. MÉRGEZÉS	Folyadék	1	0	-	0%
	Szilárd anyag (pl. étel)	0	0	-	0%
	Alkohol	0	0	-	0%
12.	Elmozduló tárgy által okozott összenyomtatás (nem anyagmozgatás)	16	5	31%	4%
13.	Gép váratlan beindulása	2	1	50%	1%
14.	Gépalkatrész elszabadulása (pl. köszörűkő robbanás)	4	2	50%	2%
15.	Forgó, mozgó gépalkatrész által okozott sérülés (pl. kardántengelyre csavarodás)	1	4	400%	3%
16.	Természeti tényezők hatása	0	0	-	0%
17.	Emberek támadása	1	4	400%	3%
18.	Állatok támadása	2	5	250%	4%
ÖSSZESEN		125	123	98%	100%

* Balesetek aránya a 2005. évi adatokhoz viszonyítva

** Balesetfajták aránya az összes halálos munkabalesethez viszonyítva